

Isten iskolájában

„Álmétkodtak a tanításán, mert úgy tanította őket, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók.” (Mk 1,22)

A gyülekezetben nem csak egyházi évben és naptári évben, hanem munkaévben is számolunk. A munkaév az iskolaévhez igazodik, tehát szeptember a gyülekezeti hétközi alkalmak újraindulásának az ideje is. Átvitt értelme is van ennek az egybeesésnek: arra is utal a gyülekezeti munkaév szeptemberi kezdete, hogy Isten nevelni, tanítani

Líceum, 1918. Fortepan/Vargha Zsuzsa

akar minket. Iskolapadba akar ültetni időseket és fiatalokat egyaránt. Sokan gondolkodnak erről hasonlóan, akik az egész életet iskolának tekintik, és vallják, hogy jó és rossz események formálnak minket. Bár ezeket is felhasználja Isten, hiszem, hogy még inkább taníthat minket a szava. Ebben az evangéliumi igében a hallgatóság álmétkodását Jézus szóbeli tanítása váltja ki. Az az ige, ami minket is elér igehirdetésen, úrvacsorán, személyes igeolvasáson vagy az evangéliumot megszólaltató sokféle gyülekezeti alkalmon keresztül.

Az is kiderül ebből a tudósításból, hogy mindez nem csak a szó szoros értelmében vett tanítás. Jézus szava nem csak az eszünkre akar hatni, nem csak valami külsődleges, megfontolható igazság. Ennek a szónak ereje, teremtő

hatalma van. Méghozzá ezt az erőt nem csak arra használja, amire mi talán a legtöbbször vágyunk: hogy békességet, örömet, védeltséget adjon. Hanem ezen felül formálni is akar és tud. Nem akarja, hogy a munkaév végére ugyanolyanok maradjunk, mint a kezdetén voltunk, nem akarja, hogy egy istentisztelet, bibliaóra, ifi vagy más alkalom után ugyanolyanok legyünk, mint előtte voltunk. Meg tudja tenni velünk azt, hogy lélemben, hitben, szeretetben, kimondott szavainkban és tetteinkben felsőbb osztályba lépünk. Ebben pedig az segíthet, ha a kortársak által is ámulattal hallgatott igében minél gyakrabban, minél mélyrehatóbban, minél sokrétűbben mélyülünk el. Erre hív minket a mi Urunk: tanítványnak, tanuló közösségbe.

Tóth Károly

Lélek-zet

Isten alkotása

„Uram, atyánk vagy te mégis! Mi vagyunk az agyag, te a mi formálónk, kezed alkotásai vagyunk mindannyian.” (Ézs 64,7)

Aki fogott már valaha a kezében agyagot, mely körbe-körbe forgott, hogy ahhoz egyetlen mozdulattal hozzáérve elkezdődjön valami egészen új formának a testet öltése, az tudja, hogy nem is olyan egyszerű egy tömbből kecses vázát, gyertyatartót vagy valami mást megalkotni. Sokszor elcsodálkozom, mi mindenre képes az emberi ügyesség, elme, mely annyi mindenre rájön, kész megalkotni gépek és technikai csodák tömkelegét, hogy aztán abból életünket segítő vagy kényelmet adó tárgy lehessen. Azonban amikor a

természet, a tudomány különféle ágainak titkai tárulnak fel előttem, megdöbbenek, milyen fényévyire van a mi tudásunk mindahhoz, amit Isten alkotott körénk (és persze bennünket magunkat is).

A legnagyobb csoda azonban az, amikor rájövök arra, hogy mindennek célja van, és ez a cél mindenben Krisztushoz vezet. Mert az, amit rossznak, gonosznak vélek felismerni ebben a világban, Krisztusban lesz új teremtéssé, válik olyanná, mely újra betölti küldetését, eléri célját, vagyis azt, hogy én magam is emberré legyek. Az újjáteremtés csodája a legnagyobb csoda ebben a világban, és ezt a titkot nem rejthetjük véka alá.

Uram! Néha talán fájdalmas, ahogyan kezembe véve újraformálódik életem. De add, hogy bátran adjam életem kezembe, mert tudom, a legjobbat akarod kihozni mindabból, ami én vagyok. És a legszebb pillanat, amikor egy-egy vonást vélek felfedezni magamban a Te képmásodból, Krisztusból. Ámen.

Aradi András

Háziszentély

Néhány hónappal ezelőtt megnézhettem a budapesti Szépművészeti Múzeum megújult ókori kiállítását. Az egyik teremben tárgyakal mutatják be, hogyan hatottak egymásra és keveredtek az ókori vallások. A leírásban szerepel, hogy Semptimius Severus római császár (uralkodott: 193-211) magánkápolnájában az istenné nyilvánított korábbi császárok szobra mellett ott állt Ábrahám, Orpheusz és Jézus ábrázolása is. Megdöbbenett ez a szemlélet, hiszen nagyon hasonlít ahhoz, amit a XXI. században sokan vallanak: a különböző vallások bölcsességei közül kiszemezgetik maguknak

azt, ami éppen megtetszik nekik. De mire jó Jézus egy háziszentélyben, más szobrok között? Mire elég tőle néhány idézet az emberi erkölcstről vagy akár az Atya szeretetéről – keverve vallásalapítók és filozófusok akár homlokegyenest ellenkező gondolataival? Jézus nagysága nem fér bele egy ilyen keretbe. Saját életünk csodáiról, a számunkra szükséges erőről mondunk le, ha csak ennyire tartjuk őt. Gondolatbeli háziszentélyünket vajon merjük-e egészen Jézusnak szentelni?

Tóth Károly

Az ellenség szeretetéről

Augusztus elején a perikóparend olyan igét adott a szószékre, amelyben az ellenség szeretetéről kellett szólnom. A hegyi beszéd Lukács szerinti lejegyzésében különösen nagy hangsúlyt kap ez a minden keresztény ember számára kihívást jelentő jézusi felszólítás. Az igehirdető nem különbözik bármely igehallgatótól abban, hogy Isten üzenete mindenkit egyformán szólít, bátorít, meglep vagy megerősít. És bár igehirdetőként minden tudásunkkal igyekszünk felkészülni, adódik úgy mégis, hogy csak hetekkel az igehirdetést követően világosodik meg egy-egy bibliai mondat, üzenet. Igihirdetőként ugyanakkor azon vagyunk, hogy minél pontosabban átadjuk az ige üzenetét, és segítünk abban is, hogy mindezt a gyakorlati, hétköznapi életünkben is meg tudjuk jeleníteni.

Az ellenség szeretetének nehéz feladata elkerülhetetlen. Jézus nem opcionálisan beszél erről, nem lehetőségként, amellyel vagy él az ember vagy nem, hanem felszólítja követőit erre. Jézus ezt annak hangsúlyozásával is megerősíti, hogy a nem hívő, pogány emberek is szeretik azokat, akik velük kedvesek, a hívőknek azonban ezt meg kell haladniuk, és azok felé is szeretettel kell fordulniuk, akik nekik rosszat tesznek. Az igehirdetésből – akkor is és azóta is érzem – hiányzott egy olyan gyakorlati kapaszkodó amely segítségével az ember képes lehet ezt megvalósítani. Így nem csak Jézus szava dolgozott bennem a vasárnapot követően, de ennek hiánya is, mígnem kezembe került Anselm Grün német bencés szerzetes egyik könyve, melyben egészen véletlenül említett tesz erről a jézusi mondásról. Ő így magyarázza Jézus szavait: „Az ellenségeskedés mindig kivetítésből keletkezik: valaki rám vetít valamit, amit önmagában nem képes elfogadni. De az én döntésemtől függ, hogyan

válaszok erre: belemegyek-e a játékba, s azután harcolok az ellenség ellen, vagy átlátok a kivetítésen, elhatárolódom tőle, és az ellenségben a segítségre szoruló, szorongó embert álom, aki kivetíti rám félelmét. Határozottan állást foglalok a szeretet perspektívája mellett, amely az ellenségben a szeretetre vágyó embert látja.”

Hálás vagyok Istennek, hogy folyamatosan tanít engem is, miközben annak szent szolgálatát is rám bízta, hogy másokhoz szóljak, másoknak segítek az ige megértésében. Annak fontosságát, hogy szeretettel forduljak az ellenséges érzésű emberek felé is, már értettem, példát is sokat láttam arra, ki mindenki valósította ezt meg életében. De Anselm Grün mondatai nyitották meg szívemben azt is, hogy hogyan lehetek erre én magam is képes. Az ellenséges megnyilvánulásban a szeretetre való mérhetetlen éhséget lehet meglátni. Aki bánt, és például indulatból elküld magától, az – paradox módon – éppen arra vágyhat, hogy ne maradjon egyedül, de a magánytól való félelmét megélve viselkedik ellenségesen. Egyáltalán nem könnyű ilyenkor az indulatra nem indulattal válaszolni. De segítséget jelenthet, hogy képes lehetek tudatosítani magamban egy ilyen kritikus pillanatban is, hogy a másik nem merő gonoszságból, hanem félelemből viselkedik számomra bántóan. És ha ezt belátom, akkor a szeretetre kiéhezett embert láthatom benne. Így tudok közel kerülni Jézus akaratához, hogy szeressem ellenségeimet is. Jézus a kereszten is így látta az őt gyűlölettel a halálba juttatókat Isten szeretetére mérhetetlenül kiéhezett és emiatt tehetetlenül gyenge embereknek, és imádkozott értük az Atya kegyelméért.

Pelikán András

A Tízparancsolat, a Hiszekegy és a Miatyánk rövid magyarázata

Isten különös rendelkezéséből történt, hogy azoknak az egyszerű keresztényeknek, akik nem tudják a Szentírást olvasni, elrendelte a Tízparancsolat, a Hiszekegy és a Miatyánk megtanítását és ismeretét, mert ez a három szöveg igazán alaposan és bőségesen tartalmazza mindazt, ami a Szentírásban áll, amit mindig prédikálnunk kell, és amit minden egyes kereszténynek tudni szükséges. Ráadásul olyan rövid és egyszerű megfogalmazásban, hogy senki sem panaszkodhat arra vagy mentegetőzhet azzal, hogy túlon túl sok vagy nehezen megjegyezhető volna az, ami az üdvösséghez szükséges. Mert három dolgot kell az embernek ismernie ahhoz, hogy üdvözüljön. Tudnia kell először is, hogy mit tegyen és mint ne tegyen. Másodszor, ha már látja, hogy ezt saját erejéből nem képes tenni és nem tenni, akkor ismerje fel, honnan kaphat, kereshet és találhat erőt arra, hogy ezt tegye és ne tegye. Harmadszor pedig ismerje meg a módját, hogyan keresse meg és nyerje el ezt az erőt.

Amint egy betegnek is először azt kell felismernie, milyen betegségben szenved, mire képes, és mire nem képes. Utána meg kell tudnia, hol van az az orvosság, amely segít neki, hogy ugyanazt tegye és ne tegye, mint egy egészséges ember. Harmadszor kérnie kell ezt az orvosságot, keresnie, beszereznie vagy megrendelnie.

A Tízparancsolat tehát arra vezeti rá az embert, hogy ismerje fel betegségét, hogy lássa és érezze, mit kellene tennie és nem tennie, mit képes megtenni és nem megtenni, hogy döbbenjen rá tulajdon bűnös és gonosz voltára. A Hiszekegy ezután azt tárja elé és arra tanítja, hol találja meg az orvosságot, azaz a kegyelmet, amely segít neki, hogy igaz lehessen, hogy megtarthassa a parancsolatokat. Megmutatja neki továbbá Istent és az ő Krisztusban kinyilvánított és felkínált irgalmasságát. Harmadszor a Miatyánk megtanítja, hogyan kérje, szerezze meg és nyerje el ezt az irgalmasságot, mégpedig rendszeres, alázatos, bizakodó imádsággal, akkor ugyanis megadatik ez neki, és Isten parancsolatainak betöltése révén üdvözülni. Ez a három dolog a Szentírás lényege. Ezért először

a Tízparancsolaton kezdjük el megtanulni és felismerni bűnünket és gonoszságunkat, azaz lelki betegségünket, amelynek folytán nem azt tesszük és nem tesszük, amit kötelesek vagyunk. [...]

A Hitvallás három fő ágazatra tagozódik aszerint, hogy az isteni Szentháromság három személyéről szól: az első az Atyáról, a második a Fiúról, a harmadik a Szentlélekről. Mert ez a legfőbb cikk a Hitvallásban, amelytől a többi függ.

Itt meg kell jegyezni, hogy a hitnek két fajtája van. Először Istent hisszük, azaz ha azt hiszem, hogy igaz, amit mondanak róla, ugyanúgy, ahogy igaznak hiszem el, amit a törökről, az ördögről, a pokolról mondanak. Ez a hit inkább pusztá tudás vagy ismeret. Másodszor Istenben hiszünk, azaz ha nemcsak igaznak hiszem el, amit mondanak róla, hanem bizalmat belé vetem, átengedem magam neki, kapcsolatba merek lépni vele, és kételkedés nélkül elhiszem, hogy olyan és úgy cselekszik, ahogyan mondják róla. Ilyen módon nem hinnék sem a törökben, sem egyetlen emberben, bármilyen dicshimnusz zengenek is róla. Mert bizton elhiszem ugyan, hogy derék ember, mégsem merek teljesen ráhagyatkozni.

Ez a hit, amely Istenre teszi mindenét, s arra, amit mondanak róla, legyen szó életről vagy halálról, egyedül ez tesz kereszténnyé, és Istentől mindent elnyer, amit csak akar. Ez nem lakozhat gonosz vagy hamis szívben, mert élő hit, és ezt követeli meg az első parancsolat: „Én vagyok a te Istened, ne legyen más istened!”

Ezért az *in* (-ban, -ben) szócska nagyon kifejező, és fordítsunk rá figyelmet, hogy nem ezt mondjuk: hiszek Atyaistennek, vagy elhiszem az Atyaistenről, hanem: „Istenben, az Atyában, Jézus Krisztusban, a Szentlélekben”. És ez a hit senki másnak nem jár ki, csak Istennek egyedül. Ezért Jézus Krisztus és a Szentlélek isteni voltát azzal valljuk meg, hogy ugyanúgy hiszünk bennük, mint az Atyában. És ahogy ugyanazt a hitet vetjük mindhárom személybe, úgy a három személy is egyetlen Isten.

Luther Márton (Luther Válogatott Művei 5. Bibliáfordítás, vigasztalás, imádság, 157-158. oldal)

Isten hallgatása és a hívó

„Örhelyemre állok, és megállok a bástyán, és vigyázok, hogy lássam, mit szól hozzám, és mit feleljek én panaszom dolgában. És felele nékem az Úr, és mondá: Írd fel e látomást, és véd táblákra, hogy könnyen olvasható legyen. Mert e látomás bizonyos időre szól, de vége felé siet és meg nem csal; ha késik is, bízzál benne; mert eljön, el fog jőni, nem marad el! Ímé, felfuvalkodott, nem igaz ő benne az ő lelke; az igaz pedig az ő hite által él.” (Hab 2,1-4)

Habakuk próféta nagy terhet hordoz. Így is kezdődik a könyve: „A teher, amelyet Habakuk próféta látott.” A teher, amit hordoznia kell, közteher és mégis egyedül kell hordoznia. A látóhatáron sötét viharfelhők gyülekeznek. A káldeusok törnek előre villámgyorsan, pusztulással fenyegetve országot, hazát, nemzetet, egyházat és egyeseket. A próféta nem néz rémülettel a közelgő vihar felé. Isten kezéből tudja fogadni azt is. Imádságában így szól Istenhez: „Nem veszünk el! Ítéletre rendelted őt (tudniillik a kaldeai népet), óh Uram, fenyítőül választottad őt, én erősségem!” (1,12) Istentől kapja ezt a vigasztalást, aki látomásban kegyelmesen megmutatja neki, hogy a felfuvalkodott kaldeai elpusztul majd, de Isten igaz népe hite által élni fog. (2,4)

Mindebből azonban most még semmi sem látszik, illetve pont az ellenkezője látszik. A káldeusok törnek előre. Nincs emberi hatalom, mely meg tudná állítani őket, Isten szabadítása pedig késik. Szorongó szívvel kiált a próféta Istenhez: „Tisztábbak szemeid, hogyses nézhetnéd a gonoszt, és a nyomorgatást nem szemlélheted: miért szemléled hát a hit-szegőket? És hallgatsz, mikor a gonosz elnyeli a nálánál igazabbat?!” (1,13) Mindig nehéz idők azok, mikor Isten hallgat, sem nem szól, sem nem cselekszik.

1. Mikor Isten hallgat, az a hívónek is fáj.

„Örhelyemre állok és megállok a bástyán, és vigyázok, hogy lássam, mit szól hozzám, és mit feleljek én panaszom dolgában” (2,1) – így kezdődik a mai szent lecke. A prófétának tehát panasa van. Sőt, 1,3-ban arról beszél, hogy pere és versengése támadt. Mi az, ami fáj neki? Az, hogy Isten késik, várat magára. Tudja ő s tudjuk mi is jól, hogy Isten malmai lassan őrölnek, lélegzete nem a sietős ember kapkodó, gyors, szaggatott lihegése, hanem a ráérő ember hosszú, nyugodt, észrevétlen lélegzése. Isten órájának sétálója lassan jár és nagyokat leng. A hívó ember be is állítja magát a várakozásra (Walter Lüthi), mégis valahányszor ez a jól ismert igazság a mi életünkben válik valóra, nagyon tudunk szenvedni alatta. Sokszor az az érzésünk, mintha valami nagy úr várakoztatna meg minket hivatala előszobájában, hogy ezzel is értésünkre adja fölötünk álló magas méltóságát. Elméletileg tudjuk mi jól, hogy Isten nagyobb, mint az ember, hogy mi

Előtte a teljes jogtalanság állapotában vagyunk, nyomorúságunkra nem köteles megindulni, könyörgő szavunk elől joga van bedugni a fülét, még szinte elé sem köteles engedni minket, mert mi csak azt érdemeljük, hogy kidobasson bennünket. Isten akkor szól, amikor akar és azt cselekszi, amit jónak lát. Mindennek az eszünkbe juttatása mégis fájó megalázás.

Mikor Isten hallgat, nemcsak a megváratásban rejlő megaláztatás fáj az embernek, hanem maga a várakozás is. Várni nehéz. Különösen akkor, mikor nemcsak rólam van szó, hanem az egyéni sorsom túlmenő horderejű kérdésekről is: a népemről, hazámról, nemzetemről, családomról, embertársaimról, sőt Isten ügyéről. Ilyenkor támadnak meg a kételyek s ezek rendkívül meg tudnak gyötörni.

Hát még ha egyedül kell várnunk! A próféta is egyedül áll a vártán, mint a magános őrszem. Senki sem vár vele. A többiek talán még ki is nevetik várakozásáért, mint valamikor a bárkaépítő Noét és a Sodomából menekülésre sürgető Lótót.

Ne szégyelld, csak vidd Isten elé panaszodat. El ne felejtssd azonban, hogy kétféle panasz fordul elő olyankor, mikor hallgat Isten. Az egyik a hívóé, aki Istennek panaszodik, a másik a hitetlené, aki Isten ellen panaszodik. Keresztelő János kételkedő panaszával Jézushoz fordult és Tamás sem hagyta el kételkedése miatt a tanítványok körét. Mikor Isten hallgat, menj még közelebb Hozzá!

2. Mikor Isten hallgat, a hívó az igébe kapaszkodik.

Így folytatja tovább a próféta fájdalmas terhe sorsának leírását: „És felele nékem az Úr, és mondá: Írd fel e látomást, és véd táblákra, hogy könnyen olvasható legyen. Mert e látomás bizonyos időre szól, de vége felé siet és meg nem csal; ha késik is, bízzál benne; mert eljön, el fog jőni, nem marad el!” (2,2-3) Isten tehát feleletet, látomást, üzenetet, azaz ígét ad a fájó szívű

prófétának s azt parancsolja, hogy tegye azt időtálló módon közhírré. Ne csupán szálló szóval mondja el. Ne viaszlapra írja fel, amiről egy mozdulattal le lehetne törölni, se papiruszra, ahonnan le lehetne mosni, hanem vesse rá kőtáblára, hogy időtlen-időki megmaradhasson. Ezt a kőtáblát azonban ne dugja el valami rejtkehelyre, ahonnan csak akkor venné majd elő, ha Istennek arra írt ígérete majd beteljesedik s ő ezzel a kőtáblával igazolná majd Isten ígéjének és ígéretének megbízhatóságát. Ezt a kőtáblát az élet legforgalmasabb helyére kell felállítani, ahol sokan járnak. Kálvin e hely magyarázatánál arra gondol, hogy a templomban kellett ezt a táblát felállítani, mások inkább a piacra gondolnak. Ezenkívül jó nagy betűkkel kell rávésni az ígét, hogy a csak futólag arra menők is el tudják olvasni.

Mindezzel Isten meg akarja könnyíteni a hívőnek azt, hogy az Ő ígéjébe tudjon kapaszkodni terhes időkben is. Isten ugyanis mindezzel bizonysgot tesz arról, hogy Őt köti az ígéje és ígérete. Mint valami váltót, úgy adja ígéjét és ígéretét az emberek kezébe. Nem röppenő szóban, hanem megmaradó betűben, minden fenntartás nélkül, minden kockázat vállalásával. Csak azt nem mondja meg, hogy mikor váltja be ígéretének váltóját. Mindennek megvan a maga rendelt, bizonyos ideje. Akkor eljön megakadályozhatatlanul. Ez az idő teljessége, ezt azonban emberi spekuláció ki nem számíthatja, emberi türelmetlenség elő nem írhatja és ki nem kényszerítheti.

Ha Isten maga így néz az Ő ígéjére, szabad-e akkor nekünk kételkedni abban, hogy Ő célja felé vezeti a világtörténelmet minden ellenkező látszat és rejtély dacára is? A hit Isten ígéje mellett való állhatatos megállás, kapaszkodj hát belé, mikor az élet viharzó tengerén minden elsüllyedni látszik!

3. Mikor Isten hallgat, a hívő sokszor új kijelentést szeretne.

A próféta is sóvárogva vágyakozik valami új kijelentés után. Ezért áll fel őrhelyére s vigyázva fülel, mit szól hozzá Isten panasza dolgában. Miért kér és vár új kijelentést? Hát a régi nem elég? Elégnek kellene lenni. Isten nem is ad neki új kijelentést, csupán a régi ígét adja új fogalmazásban, mikor így szól: „*Ímé, felfuvalkodott, nem igaz őbenne az ő lelke; az igaz pedig az ő hite által él.*” (2,4) Mikor pedig elrendeli ennek az ígének kőtáblára vésését és közhírré tevését, világosan megmutatja, hogy a régi ígével meg kell elégednünk s nem kellene új kijelentést várnunk.

Be is kell látnunk, hogy új kijelentés várása mindig takar valami hitetlenséget, vagy legalábbis kishitűséget s lényegében nem más, mint jelkívánás.

Új ígét várunk annak jeléül, hogy Isten továbbra is tartja régi ígéretét. Tulajdonképpen szégyenkezünk kellene azon, hogy egy új ígének jobban hiszünk, mint a réginek, de a valóság mégis az, hogy a várakozás nehéz ideje alatt valamiképp meginog bennünk a régi ige hitele s vágyódunk annak valami új kijelentéssel való megerősítése után.

Isten az Ő csodálatos irgalmából megértéssel fogadja ezt a mi nyomorúságunkat. Mikor Gedeont kirendeli népe szabadítójául s Gedeon az ige mellé valami jelt is kíván bizonysgul, Isten kétszer is ad jelt a hitetlenkedő Gedeonnak. (Bír 6,36–40) Tamásnak is megmutatja Jézus a testén a sebhelyeket, hogy hitében megerősödjék. (Jn 20,27) Isten ugyanis különbséget tesz hívő és hitetlen jelkívánás közt. A hívő azért kíván jelt, mert még jobban szeretne hinni, a hitetlen pedig azért, mert ürügyet keres a hitetlensége igazolására. Ebből azonban nem szabad törvényt csinálnunk. Nincs jogunk új ígét követelni. Azért, ha nem kapsz, legyen elég a régi! Ha ingadozik a hited, vedd elő a táblát, vedd elő a régi ígét s olvasd újra meg újra addig, míg újra meg nem elevenedik előtted s meg nem erősödik tőle a hited!

4. Mikor Isten hallgat, a hívő Krisztus keresztjébe fogóddzik.

Ez a mai ó-testamentumi ige új-testamentumi folytatása. A mai szent lecke utolsó mondatának: „*Az igaz pedig az ő hite által él*” tudniillik új-testamentumi folytatása is van, sőt reformátori is. Ez az ige lett Pál apostolnak és Luthernek nemcsak kedves, hanem alapvető fontosságú ígéje is. Ezen épült fel egyházunk sarkalatos tanítása: a hit által való megigazulás tana. Habakuknál ez az ige még inkább a hit teherhordozó erejének magasztalása, és bizonysgtétel arról, hogy a hívő át tudja vészeln Isten hallgatását és ítéletének viharját. Pálnál és Luthernél szirmokra bomlik már ez a drága bimbó s ezekre a tételekre feslik szét: A hit Krisztusba, Isten Fiába, a mi Megváltónkba vetett hit. Ez által a hit által igazul meg az ember. Az így megigazult ember hite által él. Ez a hit az igazi, terhes időket is hordozni tudó erő.

Nehéz az élet? Viharfelhős az ég? Késik a segítség? Hallgat az Isten? Fogóddz a Krisztus keresztjébe! Ez a kereszt volt Isten legnagyobb ígérete. Egyben a legrégebb is. Évezredek múltak el, míg érkezett az idők teljessége és beteljesedett a váltság ígérete. Aki így számon tartja ígéretét s aki ilyen áldozatra képes annak valóra váltásáért, hogy egy szülött Fiát is hajlandó halálra adni érte, annak minden ígérete igen és ámen. Ma is. Ámen.

Túróczy Zoltán

(1955. augusztus 14. turoczy.lutheran.hu)

Gyülekezetünk életéből

Augusztus 19-én, a páneurópai piknik 30. évfordulóján ökumenikus istentiszteletet tartottak templomunkban, igét hirdetett Erdő Péter római katolikus bíboros, beszédet mondott Angela Merkel német kancellár és Orbán Viktor magyar miniszterelnök.

Mit jelent számomra az istentisztelet?

Ez nem olyan könnyen megválaszolható kérdés, ha az ember szeretné elkerülni a sablonokat. Feltöltődés? Igen. Az ünnepnap megszentelése? Igen. Lelki terhek lerakása és a bűnbocsánat felszabadító kegyelmének átélése? Igen. Még sorakozhatnának az igen válaszú kérdések, ám summásabbnak érzem azt a kiskamasz reakciót, amely egy kecskeméti konfis órán született a lelkész kérdésére: „Mit jelent neked, hogy konfirmációórára jársz?” „Egy lépéssel közelebb kerülök Istenhez.”

Korán része lett életemnek az istentisztelet. Szüleim három-négyéves koromtól rendszeresen vittek magukkal a templomba a vasárnap délelőtti 10 órás alkalmakra. Akkor elsősorban a látnivalók kötötték le a figyelmemet: az oltárkép, a két apostol alakja, az oltár és szószék szobrai, a karzat szimbolikus falfestményei. Szüleim kezdettől arra neveltek, hogy a templom megszentelt hely, azért a kérdések, felfedezések közlését az istentisztelet utánra kellett halasztanom. Ma is fontos számomra, hogy csendben hangolódjak rá az istentiszteletre.

Az igehirdetéseket akkor nem értettem. De bevésődtek az énekek, a hitvallás és a liturgia rendje. Később, középiskolás koromban a gyermek-istentiszteleteken kántorizáltam, ez ismét formált az istentiszteletekhez való viszonyomon. Felnőtt életem úgy alakult, hogy hosszú évtizedekre szórványba kerültünk egyre növekvő családommal. Vasárnaponként eleinte vonattal, később autóval jártunk a 25 km-re lévő anyagyülekezetbe, abban a biztos tudatban, hogy titkos követőink vannak, akik hétfőn már jelentik felsőbb fórumon vasárnapi „kihágásainkat”. Ennek bizonyítékát később volt alkalmunk látni káderlapjainkon. Mit jelentett számomra akkor az istentisztelet? Szorongásokkal teli, mégis annak biztos tudatában megélt alkalmakat, hogy Krisztus népéhez tartozva ott a helyünk. Erőt adó élmény volt annak megtapasztalása is ilyenkor, hogy nem vagyunk egyedül.

Azon a hosszú úton, amelyen hitéletem buktatóit és felemelkedéseit, megpróbáltatásait és

ajándékait megélve eddig végighaladtam, erőforrás az istentiszteleteken a bűnbánat, bűnvalás és a kegyelemhirdetés. Az istentisztelet csúcspontja az úrvacsora, amelyben a teljes feloldódás, békesség, a Krisztusban kiteljesedő közösség örömét is megkapom. A kereszt-központú igehirdetések pedig megadják a tiszta tanítás biztonságát.

Még két, időszakos istentiszteleti mozzanatot szeretnék megemlíteni. Az egyik a személyes áldás, amely a gyülekezet közösségében a személyes megszólítottság áldásában részesít. A másik az a gyakorlat, hogy a nyári időszakban az istentiszteletek kezdetétől a hitvallás végéig a családok, a gyermek-istentiszteletek

résztevői is jelen vannak a templomban. Ennek egyrészt abban van a jelentősége számomra, hogy gyülekezeti közösségben lehetek velük is, másrészt fontos tényezőnek tartom, hogy ott és akkor a fiatal korosztály is találkozik korálkincsünkkel, amely nagyon fontos ajándéka hitéletünk gyakorlatának. Gyökereinkben sérülnénk, ha ezt elhanyagolnánk.

Mit jelent az istentisztelet számomra? Isten teremtő, építő, fenntartó munkájának és áldásainak megtapasztalását. Ez alázaatra és hálaára indít.

Gerhát Lászlóné

Finnországi látogatás

Az elmúlt időszakban új lendületet vett finn testvérkapcsolatunk, ennek köszönhetően és persze sok reménnyel indult július közepén ifjúsági csoportunk a finn egyház által négyévente megrendezésre kerülő ifjúsági találkozójára Partaharjuba. Az ott töltött napok alatt betekintést kaptunk egy olyan egyház életébe, amely a magyarországinál méreteiben, lehetőségeiben, társadalmi beágyazódottságában is sokszorta nagyobb, a találkozó lendülete magával ragadó volt, de ennél is többet jelentett az

az őszinte kedves fogadtatás, amellyel seinnäjoki-i testvérgyülekezetünk is jelen volt.

A találkozó ideje alatt testvérgyülekezetünk igazgató lelkészével is találkozni tudtunk, és a májusban megkezdett közös gondolkodást folytattuk. Ez a testvérkapcsolat ugyanis sokkal több lehetőséget rejt magában annál, mint hogy egy-két évente ifjúsági csoportok találkozzanak. Ez egy kiváló alap és az összekapcsolódásunk megélésében fontos mérföldkő. Szeretnénk azonban még közelebb hozni egymáshoz

a két gyülekezet tagjait. Földrajzi, nyelvi és kulturális távolság is van közöttünk, ennek ellenére mégis komolyan tudunk kapcsolódni annak mentén, amiben egyezünk: Krisztusban mindannyian megváltottak, egymás testvérei vagyunk.

Hogy miképpen tudjuk ezt megvalósítani, az a következő hónapok munkája lesz. Ehhez viszont rengeteg erőt és lendületet kaptunk a júliusi finnországi hetünkön.

Pelikán András

Gyülekezet- és iskolatörténeti mozaik IX.

Előző írásunkban Lackner Kristófról, Sopron jelles, evangélikus polgármesteréről emlékeztünk meg. Most azonban „lapozzuk vissza” két számmal, melyben a Wesselényi-féle összeesküvés ürügyén az 1671-es évtől felerősödő ellenreformációnak gyülekezetünk életében bekövetkezett súlyos helyzetéről volt szó. Csányi János soproni polgár krónikájában írja, hogy előbb a kőszegiek templomát vették el, majd 1672-ben Pozsonyban követelték az evangélikusok által épített két templom átadását. Ennek megtagadása után az ottani négy lelkészt és több polgárt rendkívüli törvényszék elé idéztek. Mint lázadókat, elítélték őket. 1673 szeptemberétől a városunkhoz tartozó falvak lelkészeit is bebörtönözték, erőszakkal áttérésre kényszerítették, vagy száműzték őket. Templomaikat, iskoláikat fegyveres segítséggel birtokba vették. Pozsonyban teljesen megszűnt az evangélikus vallásgyakorlás. 1676-ig még Sopronba jöhettek úrvacsorát venni, ekkor azonban ezt is megtiltották nekik. (Ezt követően telepedett le itt Gálffy Ádám.)

1674. február 28-án városunkban is elvették az összes templomot; március 1-jén valamennyi ingó- és ingatlanvagyonot. Március 3-án azonban már Lackner Kristóf volt házában: a Tábornok házban hangozhatott Isten ígéje. Ezzel fejeződött be előző számunkban a Lackner Kristófról szóló megemlékezés.

A Tábornok-ház azonban csak ideiglenes megoldás volt, hiszen ezt a város a helyőrség céljaira vette meg. Így bármikor szükség lehetett rá. Nem is fért el benne az egész gyülekezet. A bizonytalanság másik oka a „királyi fiskus” leiratának az az ígérete, hogy Sopron „a bécsi diplomácia tagjainak, a királyok, fejedelmek és birodalmi rendek követeinek, tanácsosainak és ügyvivőinek evangélikus istentisztelet tartására 2 prédikátor működését engedélyezi; az erre a célra kijelölt hely megnevezéséig a városban, magánházban lehet hirdetni Isten ígétjét.” Továbbá: Eggenberg hercegné pedig, míg Sopronban lakik, a „maga vallása gyakorlata céljából tarthat udvari lelkészt, s az általa végzett istentiszteleten más soproni lakosok is megjelenhetnek.” (Payr Sándor)

Ki is volt Eggenberg hercegné? Eggenberg Anna Mária brandenburgi hercegnő (született

1609. december 20-án, meghalt 1680. május 8-án) a Bayreuthban lakó Keresztély, brandenburgi örgróf leánya, herceg Eggenberg János Antal osztrák főmarsall felesége. A katolikus főúr az evangélikus hercegnővel kötött házasságához II. Ferdinándtól szabad vallásgyakorlat ígétét kapta, melyhez utódjának, III. Ferdinándnak engedélyét is meg akarta szerezni. A hercegnő Grazba magával vitte Speckner János – előbbi pindlachi – evangélikus lelkészt, de csak, mint „titkár” szerepelhetett, noha az egész udvarnép evangélikus volt. Ez abban a környezetben nagy feltűnést keltett, s férje azt tanácsolta, hogy a házi istentiszteleteken ne énekeljék hangosan az evangélikus énekeket. Az engedélykérelmet azonban a császár elutasította. Négy hónap múlva ismételt szigorú rendelettel utasították a herceget, hogy távoítsa el nejeinek evangélikus környezetét, különösen a „titkár” név alatt ott tartózkodó prédikátort. A hercegné fájdalommal volt kénytelen papjáról lemondani. 1649-ben megözvegyült, de gyermekeivel még 1670-ig Grazban maradt. Ez év nyarán Sopronba látogatott. A város, különösen pedig az itteni vallásos élet annyira hatott rá, hogy 1671-ben ideköltözött. Ettől fogva az egyik legerősebb támasza lett gyülekezetünknek. Isten gondviselő szeretete éppen a legnehezebb, legpróbásabb évtizedre adta őt evangélikusságunknak. – A hercegné a legtekintélyesebb osztrák családokkal volt rokonságban. Nővére a szász választófejedelemnek volt a hitvese. Férje a leggazdagabb stájer herceg volt. Gyermekei házasság révén szintén a legtekintélyesebb osztrák családokkal kerültek kapcsolatba. Nagy befolyását a bécsi udvarban a soproni evangélikusok javára használta fel. – Özvegyi állapotához képest fényes udvara: titkára, udvarmestere, udvarhölgyei voltak. Engedély birtokában, 1674. március 15-én meghívta Lang Mátyást udvari lelkésznek. Kántora is volt: Ollam Benedek, aki az iskolák 1674-es elvétele után lett itt előénekes. A hercegné a lakása melletti házban rendezett be istentisztelet céljára helyet. Az emeleti folyosó külső falába egy kőből faragott, szép szószéket csináltatott, amelyről Lang az udvaron és folyosókon összegyülekezett híveknek prédikált. Az első

ilyen alkalom a húsvét utáni vasárnapon, április 1-jén volt. Akik a Tábarnok-házba nem fértek be, már itt hallgathatták az igehirdetést. (Ennek emlékeztére évente augusztus 20-án tartunk itt istentisztelet.)

Mint már írtam, a Tábarnok-ház használata csak ideiglenes megoldás volt. Az istentiszteletek helyének biztosítására a gyülekezet már március 5-én bérbe vette Schubert János András (Schubert Pál lelkész unokája) és Kramapfel János polgárok házáat. Ezek a mai templomunk helyén álltak. Akkor még a templom előtti, mostani téren és a Bünker köz helyén is lakóépületek álltak. Félő volt azonban, hogy a császári rendelkezés a soproniak részére nem a városban, hanem másutt jelöl ki istentisztelet céljára helyet. Eleink mégsem hátráltak meg. A két házon átjárást nyitottak. A Schubert-ház udvarán azután deszkából-fából, sietve imaházat építettek. Ez ugyan a Szent Mihály-templomhoz képest igen szerény és dísztelen Isten hajléka volt, de az övék! I. Lipót országában másutt még ilyen deszka-sátruk sem lehetett az evangélikusoknak. Olyan gyorsan elkészültek a munkával, hogy május 13-án már az új imaházat felavathatták az itt tartott első istentisztelettel. Csányi írja krónikájában: „...templom nélkül, de nem Isten nélkül ünnepeltünk!” Így

városunkban most már két helyen, három lelkész hirdette Isten igéjét, míg egy szeptember 26-án kelt rendelettel a két soproni lelkészt Kis-martonba nem száműzték.

Három nap állt rendelkezésükre az átköltözéshez. Barth és Sowitsch lelkészek azonban a gyülekezet jövője érdekében inkább vállalták ezt, de nem mondtak le lelkészi állásukról. Feleségükkel, gyermekeikkel nagy szegénységben, szomorú szívvel hagyták el a várost. Ide fél év múlva térhettek vissza, de csakis Eggenberg hercegné házában tarthattak istentiszteletet. A fa imaházat nem használhatták. Távollétük idején minden lelkészi teendő Lang Mátyásra hárult. Minden vasárnap és ünnepnapon prédikált, ezen kívül minden hétköznap reggel könyörgést tartott a különböző városrészeknek. Gyónni, úrvacsorát venni hozzá jöhettek a hívek, de keresztelezéshez, temetéshez nem volt joga. Titkon azonban, éjjel jöttek hozzá keresztteltetni. Később, a hercegné közbenjárására, megkapta erre a királyi engedélyt.

Az Eggenbeg-háznak most már három lelkésze volt. Nemcsak soproniak, hanem vidékről is annyian gyűltek össze az istentiszteletekre, hogy az szinte népvándorlásnak tűnt. A hivatalos ellenintézkedés nem is maradt el. Csak a bé-

csi követek és a soproniak jöhettek istentiszteletre. A kapuőröknek szigorúan kellett ellenőrizniük, hogy vidékiek ne jöhessenek be ilyenkor a városba. Ennek a szomorú esztendőnek a végén azonban az 1675. december 20-án kelt királyi rendelet engedélyezte a Schubert-házban levő imaház újbóli használatát. Ez az engedély csak karácsony után érkezhetett volna meg, de Lilienkron András Pál bécsi dán követ december 24-én maga jött és hozta meg az engedély hírért. Az evangélikusok a hivatalos iratot be sem várva, az egy év óta üresen és bezárva tartott templomukat karácsony ünnepén nagy öröm és hálaadás közben megnyitották. – Jeles látogatói is voltak ennek a szerény imaháznak: 1676 júniusában a góthai herceg, a hercegné unokaöccse, majd a szász trónörökös jött látogatásra, akik az imaházat is felkeresték. I. Lipót uralma alatt ehhez hasonló eset: két istentiszteleti helyszín és három kiváló lelkész – sehol nem volt az akkori birodalomban.

1676. november 26-án, advent 1. vasárnapja előtti szombaton azonban hatalmas tűzvész söpört végig a városon. Szinte mindent felperzsel. Első fatemplomunk is elhamvadt. Sowitsch lelkész harmadnap, az alig kihűlt zsarát-nok és szenes hulladék között, a leégett oltár helyén, szabad ég alatt mondott bűnbánati beszédet. Ezen jelen volt a dán követ is. Csányi krónikájában ezt írja imádságként: „Tekintsen

a jó Isten irgalmas szemekkel a mi bűnbánó könnyeinkre, miként a ninivebeliekére, akkor ismét kegyelmes lesz ... kárszenvedéseinket más úton még gazdag áldással pótolhatja.”

Eggenberg hercegné az 1679-es pestis idején udvarával Ruzstra menekült, és csak a következő évben tért vissza Sopronba. Hamarosan bekövetkező halála nagy veszteség volt a soproni evangélikusoknak. A bayreuthi családi sírboltba temették el. Búcsúbeszédet felette Lang Mátvás mondott, de ezt követően rövid idővel ő is meghalt.

Kedves Testvéreim! Ha beléptek mostani, szép templomunkba, gondoljatok rá, hogy ennek a helyén állt az a deszkából készült imaház, ami olyan drága volt elődeinknek! Adjunk hála azért, hogy Urunk megkímélte ezt a templomot két világháború pusztításaitól! Nyitva várja istentiszteletre gyülekezetünk tagjait. Hallgassunk Isten hívására és jöjjünk hálaadással az Ő igéjének hallgatására, együttes éneklésre és imádkozásra!

„Te vagy menedékem, erős bástyám az ellenség ellen. Hadd lakjam mindenkor sátradban, hadd meneküljek szárnyad oltalmába!”
61. zsoltár 4-5

Asbóth Lászlóné

Felhasznált irodalom: Payr: A Soproni Ev. Egyházközség története; A soproni evangélikus gyülekezet évszázadai. Katalógus

A harang szava

„Az épületeknek is van lelkük!” (Az aulával kapcsolatban is valami hasonló fogalmazódott meg bennem.) Hatnak az emberre falakon belül és falakon kívül is. Persze attól függ... Mitől is?

Az Evangélikus templom előtt középiskolás koromban én naponta kétszer biztos, hogy elmentem, végig a Templom utcán, iskolából jövet-menet a Kállai Éva Leánykollégiumtól a Berzsényiig. Hatalmas szürke tömbje akkor teljesen közömbös volt a számomra, illetve a harangja miatt még haragudtam is rá. Mert amikor a kollégiumba kerültem – míg meg nem szoktam –, a kezdeti időben sokáig, hosszú hetekig nem tudtam elaludni a negyedóránként ismétlődő óraütésektől.

Azóta eltelt negyven év. Ma már egészen más érzésekkel megyek el a templom előtt, s ha belépek az ajtaján, úgy érzem, HAZA megyek.

Tizenkét éve ott kezdődik és ott ér véget a tanév számomra is, és boldog részese vagyok ennek az orgonaszavú kezdésnek-zárásnak. Minden alkalommal örömmel várom a gyerekeket ényitóra-évváróra a templom melletti hársfák alatt.

De év közbeni vonulásainkra is büszke vagyok mindannyiszor, ahányszor nekiindulunk nyolcszáznegyvenedmagunkkal a belvárosnak – az autósok nem kis „öröme”. Hunyadisok hömpölyögnek a zebrákon mindenhol, és az egész város tudja, hogy istentiszteletre megyünk. És ez olyan jó érzés, olyan szép látvány, hogy ennyien vagyunk! Még akkor is, ha néha

tényleg fennakadást okozunk pár percre a közlekedésben. (Soha nem gondoltam volna, hogy mint Szabó Magda Abigéljének híres növendékei, a matulások, egyszer még én is vonulni fogok gyerekekkel zárt sorokban a templomba! A rendszerváltás előtt hogy is gondolhatott volna bárki ilyesmit!)

Amíg nem voltunk ennyien, néha közös istentiszteleten is részt vettünk a másik két iskolával. Ilyenkor volt tanítványainkat is láthattuk szép számmal a szemközti padokban vagy fenn a karzaton. Boldogan ránk mosolyogtak, amikor felfedeztek bennünket, az ismerősök titokban még integettek is.

Jó, hogy a templomban mindenkinek megvan a szokott helye. A gyerekfejek fölé magasodó felnőttek jelzik, hogy egy-egy osztály hol foglal helyet. De ha nem látjuk egymást, az ülésrendet mutató kis térképről akkor is leolvasható, hogy a mocorgó kicsiktől a feszenögő nagyokig ki hol ül.

Van úgy, hogy el kell hagyni a padsorok biztonságát. Aki ígét olvas, vagy szerepel, verset mond vagy énekel, annak ki kell állnia az oltár elé. A gyerekek ezt kevés izgalommal vagy

lámpaláz nélkül megteszik. Nekem viszont remegett a lábam, amikor – többekkel együtt – a véglegesítés fogadalmához az oltár elé kellett térdelnem... Önkéntelenül felötlöttek bennem a katolikus liturgia sorai: „Uram, nem vagyok méltó...”

Azóta csak remélni tudom, hogy talán méltóvá váltam a munkámmal, napi igyekezetemmel.

Katolikus lévén gyerekkorunkban saját falunk evangélikus templomát talán nem is láttam belülről egyszer sem. Nem emlékszem rá. Pedig apánk evangélikus volt. A szüleink közti megállapodás alapján mi anyánk vallását követtük, és a katolikus templomba jártunk. Az evangélikusokról csak annyit tudtunk, hogy az ő templomuk van a temető mellett.

Most már talán az evangélikusság mibenlétéről, tartalmáról is van némi fogalmam. A lényege, azt hiszem, valami nagyon emberi, tömjénmentes, ciráda nélküli Isten-keresés és Isten-szolgalat. (Ez utóbbi szót, hogy szolgalat, nem értelemben egyedül tőlük hallottam hangoztatni, és tudom, hogy minden alkalommal, amikor kimondják, komolyan is gondolják.)

Remélem, azzal a tizenkét évvel, ami mögöttem van, s még amit hozzátehetek, a magam módján én is jól szolgáltam Istent a rám bízott berkein belül.

Azt is csak remélni merem, hogy az az útra bocsátó áldás, amit év végén osztályfőnökként a nyolcadikosokkal együtt kaptam, elkísér majd, és elegendő lesz további életemre.

A Luther-rózsa pár éve beköltözött a hímződobozomba is a barátnőm jóvoltából. Így nemcsak a templom előtti kövön, hanem egy porcelán gyűszűn kicsiben otthon is mindig emlékeztetni fog arra, hogy pályám betetőzésekképpen Isten kegyelméből miféle közösségnek lehettem a tagja a hivatásom által.

Kedves nekem kicsiben is, nagyban is szimbolikájával ez a „nem hervadó virág”!

Kedves a térre kihallatszó orgonaszó, a padsorok között ünnepélyesen vonuló zászló!

És már nem haragszom az órára meg a harangokra!

Pécz Ágota

Aller Anfang ... ist leicht?

Gedanken über Neuanfänge

Das neue Schul- und Arbeitsjahr bringt neue Herausforderungen – für manche weniger, für manche mehr, etwa wenn der Weg an eine neue Schule führt oder in einen neuen Aufgabenkreis am Arbeitsplatz. Schüler des Lyzeums haben Gedanken formuliert, was bei Neuanfängen hilft und was sie leichter macht.

Ich glaube, Neuanfänge sind immer etwas Besonderes, egal wie groß oder klein sie sind. Es gehen einem sehr viele Gedanken durch den Kopf: Wie wird es sein? Wird es schwer? Was für Aufgaben erwarten mich? Es gibt indes auch manches, was uns den Neuanfang erleichtern kann. Ich denke, dass uns Menschen viel helfen können, die uns nahestehen und uns kennen. Sie wissen von unseren Schwächen und Sorgen und können auch ohne große Worte errahnen, welche Hilfe wir benötigen. Sie können uns geeignete Ratschläge für den Neuanfang geben und uns seelisch unterstützen.

Adam Krutzler

Wenn etwas Neues anfängt, hilft mir Gott durch meine Freunde, die in einer ähnlichen Situation sind oder waren und wissen, wie ich mich gerade fühle. Es ist leichter, sich Schwierigkeiten zu stellen, wenn man nicht alleine ist. Wir können miteinander über die Probleme

sprechen, und der, dem es besser geht, kann dem anderen helfen.

In der Schulklasse ist es zum Beispiel so, dass man sich fragt: Wie gut werde ich Mathematik oder Grammatik verstehen? Wie werden meine Leistungen sein? Doch zugleich helfen wir einander. Wäre ich ein guter Mathematiker, würde ich meinen Klassenkameraden helfen – und wenn jemand ein Profi in deutscher Grammatik ist, hilft er den anderen.

Doch Neuanfänge sind mehr als die Frage nach einzelnen Schulfächern. Es ist eine große Hilfe, wenn man mit jemandem über seine Gefühle sprechen kann. Alleine, dass man darüber sprechen kann, ist schon eine große Hilfe. Doch man erfährt dann auch, dass man mit seinen Fragen und Sorgen nicht alleine ist – auch das stiftet Gemeinschaft. Ich hatte schon solche Gespräche – und wenn man sich danach umarmt, dann ist das der Höhepunkt des Tages.

Botond Hegedüs

Ein Neuanfang in meinem Leben war, als ich den Fußballverein gewechselt habe. Mein alter Verein in Sopron hat mir sehr viel gegeben. Ich habe dort angefangen, Fußball zu spielen, habe mich dort sehr gut entwickelt und habe mich sehr wohl gefühlt. Wir waren zudem sehr erfolgreich. Doch dann ab der U11 hat der Verein die besten Spieler in die U12 befördert. Das hat unser Team geschwächt, und es gab viele Streitigkeiten unter den Spielern und unter den Eltern. Mit zwölf Jahren habe ich dann beschlossen, zum Verein in Mattersburg zu wechseln. Am Anfang war ich skeptisch, ob es eine gute Entscheidung war, dass ich dorthin gegangen bin, da Mattersburg doch eine bessere Mannschaft ist. Ich konnte zwar sehr gut Deutsch sprechen, doch in Österreich gibt es verschiedene Mundarten, die ich nicht verstehe. Da war also die Frage: Wie wird es sein im neuen Team, werde ich mithalten können – und werde ich überhaupt alles verstehen?

Meine Eltern brachten mich jedes Mal zum Training, was mir für das Training viel Kraft gab. Ich fasste Mut, und auch meine neuen Trainer haben mich sehr unterstützt. So erlebte ich, dass ich mich – trotz anfänglicher Skepsis – beweisen konnte, die Sprache verstanden habe und nun beim neuen Verein glücklich und erfolgreich bin.

Fabian Kruse

Wenn man eingeschult wird oder man die Schule wechselt und man niemanden in der Klasse kennt, dann hat man manche Sorge und Angst: Werde ich Freunde finden? Werden mich die anderen mögen? Oder ist die Schule sehr schwer? Sind die Lehrer nett? Werde ich ein guter Schüler sein? Solche Fragen hat sicherlich jeder gehabt. Aber wenn man über diese Dinge nachdenkt, wird einem die Angst genommen. Immerhin sind manche der künftigen Mitschüler in einer ähnlichen Situation. So kann man manche Sorge ablegen und eine Vorfriede auf das Neue entwi-

ckeln. Man kann mit einem gewissen Optimismus ans Neue, Unbekannte herangehen – und ich denke, dass solche Motiviation von Gott kommt. Denn er will uns Kraft geben und die Angst nehmen.

Henrik Theurer

Ich glaube, Gott hat mir immer dann geholfen, wenn ich mir selbst geholfen habe. Will heißen: Ich habe etwas getan, wollte bestimmte Schwierigkeiten angehen – und in diese Situation hinein reicht Gott mir seine Hilfe. Es gab mehrere Momente, etwa beim Führerschein oder beim Lernen, bei denen ich das merkte: Ich muss schon selbst etwas tun – aber ich kann dann auch spüren, dass Gott die Motivation und das Gelingen dazu gibt. Wenn wir im Leben nichts tun, dann brauchen wir auch keine Wunder erwarten.

Andererseits gibt es auch Momente, in denen wir ohnmächtig sind – und uns bleibt nur das Gebet, etwa wenn jemand krank ist. Dann frage ich mich: Wie kann Gott das zulassen? Wie kann es sein, dass Menschen alles versuchen und trotzdem nichts erreichen? Wie kann das sein?

Meine Mutter meint, dass alles einen Grund hat. Wenn Gott etwas geschehen lässt, dann hat das seinen Grund. Vielleicht stärken schwere Erlebnisse eine Person oder eine Gemeinschaft.

Ich denke: Gott will uns lehren, dass wir unsere Möglichkeiten und Talente ausnutzen sollen. Wir sollen auch etwas geben, etwas tun – und nicht nur etwas erwarten. Wir sollen für unsere Ziele tun, was wir können – natürlich ohne andere zu beleidigen oder zu schädigen. Gott hilft uns das zu erreichen, was er für uns als gut ansieht.

Das Problem mancher Menschen ist, dass sie Gott nicht ehren. Sie sollten ehren, was sie von Gott bekommen haben und nicht nur jammern, während sie Probleme aktiv angehen müssten.

Mark Kónya

Wie Gott uns von Irrwegen wegführt

Heutige Damaskuserlebnisse

Als Paulus nach Damaskus ging, um die dortigen Christen zu verfolgen, erschien ihm Christus, der ihn blendete und fragte: „Saul, Saul, was verfolgst du mich?“ Wir sind nicht Paulus – und machen andere Erfahrungen als er. Wie kann Christus uns heute von unseren Irrwegen abbringen und auf den rechten Weg leiten? Darüber haben Schüler des Lyzeums nachgedacht.

Das Beispiel anderer

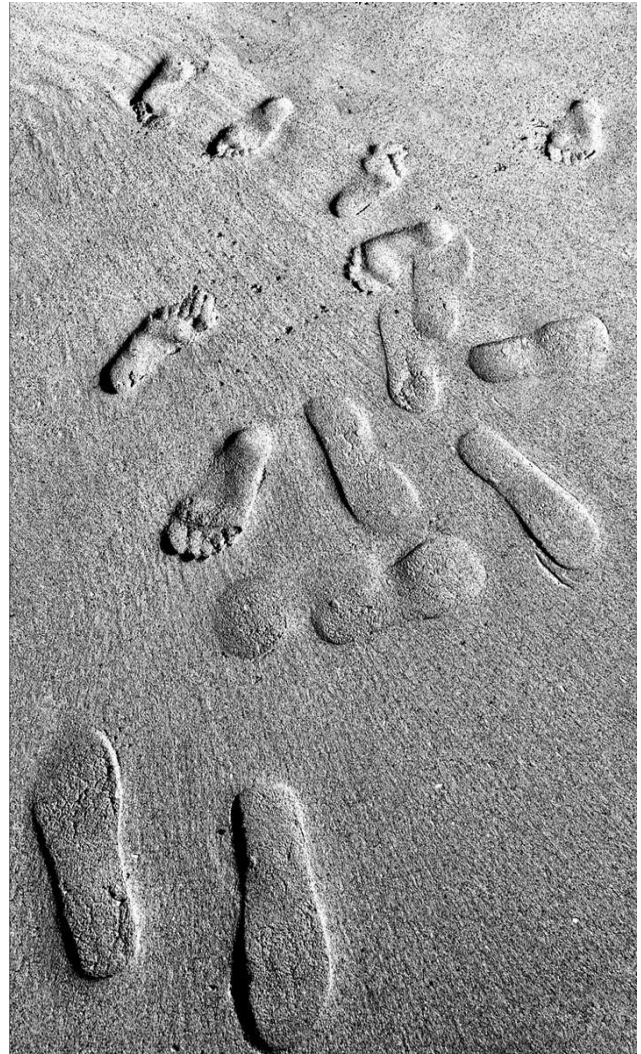
Eigentlich müssen wir uns in unserem Leben nur umsehen, unsere Umgebung beobachten, dann sehen wir eine Reihe von guten und schlechten Beispielen, die uns helfen können, unser eigenes Handeln zu überdenken. Ein Beispiel: Ich bin auf dem Deák-Platz unterwegs und sehe einen gehbehinderten Mann, der Mühe hat, die Straße zu überqueren. Dann beobachte ich, wie ein ihm unbekanntes Mädchen zur Hilfe kommt und ihm über die Straße hilft. Vielleicht komme ich über mich ins Nachdenken: Hätte ich das auch gemacht? Vielleicht hätte ich mich in diesem Moment ja in Ausreden geflüchtet, dass ich keine Zeit habe. Vielleicht hätte ich weggeschaut. Vielleicht hätte ich mir gedacht, irgendjemand wird schon helfen. So kann dieses Mädchen für mein Handeln ein Vorbild sein. Ebenso können wir auch aus schlechten Beispielen lernen: Wir sehen ein falsches Verhalten und dessen Konsequenzen, ertappen uns bei dem Gedanken, dass auch wir das hätten sein können, der so handelt, um fortan umso bewusster nach dem richtigen Verhalten zu streben.

Rajmond Kis

Wenn sich schlechte Gefühle relativieren

Manchmal entdecken wir, dass wir anderen Menschen etwas Schlechtes wünschen, etwa weil uns etwas Schlimmes angetan wurde und wir Rache nehmen wollen. Der andere soll lernen, dass er mit uns so nicht umgehen darf – und ähnliche Gedanken können sich in uns breit machen.

So kann es zum Beispiel sein, dass ein anderer Mensch, der sich uns gegenüber feindlich verhalten hat und dem gegenüber wir schlechte Gefühle hegen, plötzlich einen

schweren Unfall erleidet und im Krankenhaus liegt. Wenn so etwas geschieht, verschwindet der Gedanke sofort, dass man irgendwie Rache an ihm nehmen will. Im Gegenteil: Man kommt ins Nachdenken, warum man so viel Lebenskraft auf seine schlechten Gefühle gelenkt hat.

Manchmal ist das der Weg, wie Jesus in unser Leben sprechen kann, denn manchmal verändert sich unser Denken in solchen Situationen und man sieht ein, dass man nicht wegen unnötigen Dingen zornig sein soll.

Vielleicht ist dies eine Station auf dem Weg dahin, dass man – auch ohne Unfall des anderen – Herr über seine schlechten Gefühle wird und manchem schlechten Gefühl nicht mehr Raum in seinem Leben gibt, als es verdient.

Lilla Brandt

Das eigene Trauma

Ein schmerzhafter Weg des eigenen Lernens ist der, dass wir selbst Traumata erleiden, dass wir Konsequenzen unseres falschen Verhaltens erleiden müssen. Dies können zum Beispiel schwere Erkrankungen sein, die aus einer ungesunden Lebensführung resultieren, oder aber ein Unfall, der irgendwann geschieht, nachdem wir über lange Frist Verkehrsregeln grob missachtet haben. Freilich bleibt zu fragen, ob Gott uns diese Zeichen konkret „schickt“, oder ob er uns einfach langfristig nur nicht davor bewahren kann, dass wir uns selbst schaden.

Natürlich muss es nicht zur Katastrophe kommen, manchmal genügen auch schon kleine Zeichen, die wir an eigener Haut erfahren. All das kann die Denkweise verändern und zu einer Umdeutung führen, welche Werte im Leben wirklich zählen. Familie und Gesundheit bekommen dann zum Beispiel einen höheren Platz. Ein solches Erlebnis mag schmerzvoll, aber auch heilsam sein, zumal Wunden am eigenen Leib oder an der eigenen Seele wohl die nachhaltigste Veränderung bewirken.

Rebeka Varga

Eine plötzliche Eingebung

Mancher hat das vielleicht schon erlebt: Man ist fest entschlossen, irgendetwas zu tun, was man in diesem Moment vielleicht als richtig behauptet, wovon man aber insgeheim weiß, dass man auf dem falschen Weg ist. Und dann, ohne dass man es recht erklären kann, trifft einen der Gedanke: Warum eigentlich? Man bekommt einen plötzlichen Gedanken, den man nicht steuern kann, von dem man auch nicht weiß, woher er kommt, der einen schnell Abstand nehmen lässt vom ursprünglich gefassten Plan und auf

einen vernünftigen Weg führt. Ich denke, Gott ist es, der uns solche Gedanken schickt, weil er das Beste für uns will.

Daniel Kruse

Zeit für sich

Um Gott in sein Leben sprechen zu lassen, ist es manchmal notwendig, zur Stille zu finden, Zeit für sich zu haben. Wenn man Zeit für sich findet und diese Zeit zum Beispiel in der Natur verbringt, kann man leichter klare Gedanken fassen und gewinnt zu manchem Problem, das einen gerade beschäftigt, einen gewissen Abstand. Das kann auch davor schützen, dass man Irrwege einschlägt. Man nimmt sich Zeit ohne Stress, kann den Kopf leeren und mit klaren Gedanken über Herausforderungen und bevorstehende Entscheidungen im Leben nachdenken. In der Stille kann Gott leichter zu Wort kommen.

Zsófia Rausch

Das Gewissen

Um vom Irrweg abzukommen, kann uns unser Gewissen wichtige Signale geben. Wir haben es eigentlich immer und überall dabei und immer zur Verfügung – und im Regelfall meldet es sich von selbst zu Wort.

Wenn ich zum Beispiel jemandes Gefühle verletzt, dann fühle ich mich sehr schuldig. Es beschäftigt mich am Tag, und auch nachts liege ich wach und denke über das nach, was ich getan habe. Deshalb versuche ich niemanden zu verletzen.

Ich denke, das schlechte Gewissen ist ein Weg, auf dem Gott uns sagen kann, wenn wir etwas falsch gemacht haben. Und das gute Gewissen ist nicht nur, wie der Volksmund sagt, ein sanftes Ruhekissen, sondern auch eine Bestärkung Gottes, dass wir auf dem richtigen Weg sind.

So ist es wichtig, dass wir uns nicht selbst abrichten und gewissenlos werden, sondern auch auf diesem Weg den lebendigen Kontakt zu Gott pflegen.

Réka Resperger

Von Tanz-Europameisterschaften zum Musikalischen Advent

Im Gespräch mit Elmira Bali

Vor gut zwei Jahren wurde sie in unserer Gemeinde konfirmiert – und seither gehört sie der Jugendgruppe an. Das ist schon an sich etwas Bemerkenswertes. Doch ihr Engagement in der Gemeinde – dazu gehört auch ihre Mitarbeit bei der Kindergruppe und Kinderbibelwoche – ist auch deshalb nicht selbstverständlich, weil sie es als Tänzerin bis zu Europameisterschaftswürden brachte.

Das Tanzen ist eine Herzensangelegenheit für dich ...

Ich tanze seit zwölf Jahren beim „Mozgás Ritmus Lendület Club Sopron“. Dazu gehörten ungezählte nationale und internationale Wettbewerbe in verschiedenen Formationen und verschiedenen Tanzrichtungen wie Modern Contemporary oder Showtanz bis zum Gewinn der Europameisterschaften. Doch jetzt ist in mir der Entschluss gereift, dass ich nicht mehr an Wettbewerben teilnehme, sondern den Tanz nur noch als Hobby fortsetze. Ein Auftritt in Sopron wäre schon noch denkbar, aber auf Reisen gehen möchte ich nicht mehr. Das war kein leichter Entschluss.

Dein Tag beginnt sehr früh, denn du gehst in Fertőd zur Schule und besuchtest danach bisher immer noch Tanz- und Trainingsstunden. Doch anstatt danach nach Hause zu gehen, machtest du dich auf den Weg in die

Gemeinde und kommst zur Jugendgruppe. Warum eigentlich?

Wenn wir gefragt werden, warum wir zur Jugendgruppe kommen, dann sagen wir immer: „Weil die Gemeinschaft gut ist.“ Das sage ich jetzt auch. Denn es ist so. Wenn es die Jugendgruppe in meinem Leben nicht geben würde, dann würde mir etwas fehlen. Vielleicht kann man das gar nicht besser in Worte fassen.

Gab es ein Erlebnis in der Jugendgruppe, über das du sagen würdest: „Genau deswegen komme ich!“

Eigentlich denke ich mir das nach jedem einzelnen Treffen der Jugendgruppe. Ich denke jetzt zum Beispiel an das letzte Treffen der Jugendgruppe vor der Sommerpause. Wir haben viel gelacht und ließen indessen verschiedene Erinnerungen des zu Ende gehenden Jugendgruppenjahres Revue passieren. Jeder brachte sich ein –

seine Gedanken, seinen Humor, seine Persönlichkeit. Wir haben gespürt, wie sehr wir eine Gruppe sind. So etwas tut gut.

Dir ist auch die Gemeinde als ganzes ans Herz gewachsen.

Wenn ich die Gemeinde so betrachte, dann denke ich: Wenn es sie nicht gäbe, müsste man sie erfinden. Es ist gut, so einer Gemeinschaft anzugehören, die einen solchen Zusammenhalt hat und in der man weiß, dass man Hilfe bekommt, wenn man in Probleme gerät. Seit der Konfirmation hat die Gemeinde für mich einen immer wichtigeren Stellenwert bekommen.

Du hast ja auch in der Kindergruppe und bei der Kinderbibelwoche angefangen, Verantwortung für andere zu übernehmen.

Es begann damit, dass ich Stunden zu sammeln hatte, die ich als Gemeinschaftsdienst in der Schule anerkennen lassen kann. Die wollte ich gerne in der Kindergruppe „ableisten“. Aber ich merke, dass ich schon lange nicht mehr wegen der Stempel und Unterschriften dabei bin. Ich habe die Kinder sehr ins Herz geschlossen und sie würden mir sehr fehlen. Ich möchte auf jeden Fall als Leiterin der Kindergruppe weitermachen.

Oskar Aizenpreis bricht nach dem Abitur zum Studium in Richtung Dresden auf – und du wirst ihm heuer als Moderatorin des „Musikalischen Advents“ beerben.

Ich habe über die Anfrage viel nachgedacht und mit anderen darüber gesprochen. Mich hat es sehr gefreut, dass du mir diese Aufgabe zutraust und an mich gedacht hast. Und ich dachte mir, dass es eine wirklich gute Möglichkeit ist, sich in die Gemeinde einzubringen und zugleich auch selbst davon zu profitieren. Es wird mir ja später in der Schule oder im Berufsleben auch nicht schaden, wenn ich die Erfahrung gesammelt habe, schon mal vor mehreren Leuten auf der Bühne gestanden zu sein – noch dazu auf Deutsch, wo ich doch eine zweisprachige Schule besuche.

Also haben dich die bisherigen Veranstaltungen des Musikalischen Advents auch angesprochen.

Ja, mir hat alles gefallen. Eure Moderation hat mich sehr angesprochen, aber auch die einzelnen Vorträge – denn jeder hatte etwas Einzigartiges. Ich habe als Mitglied der Jugendgruppe natürlich unserem eigenen Auftritt entgegengefiebert. Und den Auftritt derjenigen, die ich näher kenne, wie Boti und Zsombor, habe ich natürlich auch mit Spannung erwartet, zumal wir sie im Vorfeld fragten, was sie vorbereiten, und sie uns in ihren Antworten alle möglichen falschen Fährten gelegt haben. Also, diese Veranstaltung ist eine gute Sache, weil sich viele mit ihrer Persönlichkeit einbringen können und verschiedene Bereiche des Gemeindelebens dort zusammen sind. Ich freue mich, dass ich dieses Jahr mitwirken darf.

Holger Manke

Zum Vormerken – für die Terminkalender:

Der diesjährige **Musikalische Advent** findet am Freitag, **6. Dezember 2019** um 17 Uhr im Gemeindehaus statt.

Zu Gast bei Deutschen in aller Welt

Im Gespräch mit Jürgen Harich

Rund um die Welt leben Menschen deutscher Muttersprache. Jürgen Harich, Gymnasiallehrer in Tuttlingen, reiste ein Jahr lang rund um die Welt, um diese Gruppen kennenzulernen. Nach den weiten Zielen folgen nun die nahen – und so besuchte er auch unsere Gemeinde und unsere Stadt.

Sie interessieren sich für das Leben deutschsprachiger und donauschwäbischer Gruppen weltweit. Das ist mit Ihrem familiären Hintergrund ja nur teilweise zu erklären, denn einen solchen Hintergrund hat manch anderer auch. Was gab den Anstoß, dass sich bei Ihnen ein so großes Interesse entfaltet hat?

Meine Vorfahren sind Donauschwaben und lebten als deutsche Volksgruppe im ehemaligen Jugoslawien. Gajdobra, Mramorak und Franzfeld – das sind die Heimatorte meiner lieben Großeltern. Schon als Kind hörte ich immer sehr gerne zu, wenn meine Omas und Opas von ihrer Heimat erzählten. Diese Geschichten

haben mich bis heute sehr geprägt. Ich bin unheimlich stolz auf meine Großeltern und auf meine ganzen donauschwäbischen Verwandten. Sie haben durch den Völkermord in Jugoslawien und durch die Vertreibung unendlich großes Leid erfahren. Und dennoch oder vielleicht auch gerade deshalb: Ihre Heimat haben sie nie vergessen. Dieser geschichtliche Hintergrund war sicher einer der ersten Anstöße, warum ich

mich heute so sehr für die deutschsprachigen Minderheiten interessiere. Es gibt ja sehr viele deutschsprachige Gemeinschaften auf der Welt. In Deutschland ist dieses Phänomen vielen Leuten nur nicht bewusst. Das finde ich sehr schade. Deshalb ist in mir sozusagen ausgehend von meinem familiären Hintergrund die Idee gereift, die deutschsprachigen Minderheiten weltweit zu besuchen und über deren heutige Situation ein Buch zu schreiben. Seit nahezu drei Jahren bin ich nun schon weltweit unterwegs und ich erlebe immer wieder neue tolle Begegnungen. Mein Ziel ist es, dass diese deutschsprachigen Minderheiten in Deutschland nicht vergessen werden.

Sie haben sich ein Jahr Zeit genommen – ein Sabbatjahr von Ihrem Dienst als Gymnasiallehrer – und besuchten weltweit deutschsprachige Gruppen, zum Beispiel auch in Südamerika. Welche Eindrücke haben Sie von dort mitgenommen?

Ja, im Sommer 2018 begann meine große Weltreise, die mich genau ein Jahr zu den deutschsprachigen Gemeinschaften weltweit führte. Angefangen hat dieses Abenteuer für mich in Brasilien. Dort besuchte ich neben den dortigen Donauschwaben unter anderem auch die Hunsrücker- und die Pommerndeutschen. Das war schon sehr faszinierend für mich zu sehen, mit welcher freudiger Hingabe und mit wel-

cher Liebe dort die deutsche Kultur noch gepflegt wird. Aber auch die pommerndeutsche Mundart dort zum Beispiel zu hören, ist immer eine Reise wert. In all diesen Regionen gibt es deutschsprachige Radiosendungen oder Zeitschriften, welche oft auch noch im Dialekt geschrieben sind. Allein das ist natürlich schon sehr spannend, da viele dieser Dialekte ja in Deutschland oder in Europa nur noch sehr selten zu hören sind. In Brasilien gibt es unzählige deutschsprachige Chöre, Theatergruppen, Sportvereine und ähnliches mehr. Mindestens jeder zehnte Brasilianer hat deutsche Wurzeln. Darauf sind diese Leute fast zweihundert Jahre später nach der Einwanderung ihrer Vorfahren immer noch sehr stolz. In Blumenau im Süden Brasiliens wird beispielsweise nach dem Karneval das zweitwichtigste Volksfest der dortigen Brasilianer gefeiert: Das Oktoberfest.

Ich könnte natürlich noch viel mehr über Brasilien oder Südamerika erzählen, insgesamt kann man aber sagen, dass die genannten Beispiele stellvertretend für nahezu alle anderen deutschsprachigen Minderheiten weltweit sind.

Weitere deutschsprachige Minderheiten außerhalb Europas habe ich bisher in Paraguay, Peru, Chile, Argentinien, in den USA, in Kanada, Namibia, Südafrika, Singapur, Australien und Russland besucht. Innerhalb Europas

war ich bis jetzt in Rumänien, Ungarn, Kroatien, Serbien, Italien und in Polen und habe den dortigen Deutschsprachigen einen Besuch abgestattet. All diese Leute haben mich überall sehr herzlich empfangen. Teilweise sind da richtige Freundschaften entstanden, die ich nicht mehr missen möchte.

Gab es Begegnungen mit Gruppen, bei denen Sie merkten, dass der Glaube eine besonders wichtige Rolle spielt und die Identität der besuchten Gruppe besonders prägt?

Der gemeinsame Glaube und die Kirche verbindet natürlich. Die jeweiligen Gemeinden haben nahezu überall noch deutsch- oder zweisprachige Gottesdienste. Die Sonntage dienen dann teilweise natürlich auch als Treffpunkte, um weiter die deutsche Sprache zu pflegen. Besonders hervorheben möchte ich an dieser Stelle die Amischen in den USA und in Kanada. Das Besondere ist dort neben ihrer sehr konservativen Glaubensrichtung und ihrer Lebensweise die Tatsache, dass man untereinander eigentlich nur noch englisch spricht, die Gottesdienste oder auch die Gebete zuhause aber noch in deutsch stattfinden. Dafür müssen alle Kinder auf eine amische Schule, um das Schriftdeutsch in der gotischen (!) Schreibweise zu lernen. Das ist wirklich sehr einmalig und das gibt es weltweit nur noch bei den Amischen.

Spannend war sicherlich auch mein Besuch bei den Mennoniten in Paraguay. Dort sieht man schon in deren Leitmotiven „Gemeinnutz und Glaube“, dass die Religion für diese deutschsprachige Volksgruppe eine große Rolle spielt. Deutsch ist dort neben dem Spanischen die Alltagssprache. Untereinander reden die Mennoniten ihr Plattdeutsch. Zu einem typischen Sonntag gehört dort neben dem Gottesdienst auch das gemeinsame Mittagessen und der Bibelkreis, bei dem nachmittags dann hauptsächlich über die Predigt gesprochen wird.

Ähnlich ist dies auch bei den Nataldeutschen in Südafrika. Man muss sich vorstellen, dass die dortigen Farmer teilweise über ein bis zwei Stunden zum Gottesdienst anreisen und dann gehört der Sonntag natürlich der Gemeinde und man ist froh unter Gleichgesinnten sein zu können.

Vor und über Ostern besuchten Sie Ungarn – auch unsere Stadt und unsere Gemeinde. Was ist von diesem Besuch besonders in Ihrem Herzen?

Sicherlich die Gastfreundschaft und die Art und Weise, wie man mich aufgenommen hat. Beeindruckt hat mich aber auch das Interesse der Leute an meinem Projekt. Man hat mir viel über die Geschichte der Ödenburger Region berichtet. Dankenswerterweise durfte ich mich mit vielen Institutionen, also den deutschsprachigen Vereinen, den Schulen, den Kirchengemeinden in Verbindung setzen und mir wurde vieles auch vor Ort gezeigt. Besonders im Herzen sind mir aber die jeweiligen Personen geblieben. Man macht in Sopron und Umgebung noch sehr viel für die deutschsprachige Minderheit. Das hat mich sehr gefreut. Egal ob es die Jugendlichen oder die Senioren sind – in Ungarn tut man etwas für die deutsche Muttersprache. Mehrsprachigkeit und Integration auf der einen Seite, aber auch die Pflege der deutschen Sprache und der deutschen Kultur – das funktioniert hier sehr gut und ist mehr als lobenswert! Dafür bedarf es sicherlich auch immer neuer Anstrengungen und Ideen. Das Vergangene bewahren und nicht vergessen, aber auch offen sein für Neues. Dieser Spruch passt sicherlich auch sehr gut auf Ödenburg.

Sie sind aufgebrochen, um deutsche Gruppen weltweit zu besuchen, doch ich kann mir vorstellen, dass die vielen Begegnungen Sie auch geprägt und verändert haben. Inwiefern sind Sie jetzt „ein anderer“ als vor Ihrem ersten Aufbruch?

Das stimmt, vor allem das Sabbatjahr mit meiner Weltreise hat mich sehr geprägt. Es gab ja jeden Tag neue Erlebnisse und Eindrücke, die mich teilweise auch sehr bewegt haben. Man wird nachdenklicher und es wird einem klar, wie gut es einem doch geht. Vieles, was eigentlich für uns selbstverständlich ist, lernt man erst im Ausland dann zu schätzen. Insgesamt bin ich in vielen Dingen lockerer geworden. Ich schätzte jeden Tag aufs Neue und bin dankbar für das Erlebte! Ich glaube ganz fest daran, dass Gott mich auf dieser Reise begleitet hat und mir Vieles auch ermöglicht hat. Ja, durch diese Reise bin ich sicherlich auch wieder gläubiger geworden!

Holger Manke

Unter der Oberfläche

Es war wie immer, wenn wir zusammenkamen. Manchmal vormittags, oft auch nachmittags, stundenlang. Es gab unendlich vieles, worüber wir uns unterhalten konnten. Wir, die zu Beginn „nur“ Kolleginnen waren, später aber echte Freundinnen wurden. Sie wurde mir ein bisschen wie eine mütterliche Freundin, da sie um einiges älter war als ich, an Lebenserfahrungen bedeutend reicher.

Sie verabschiedete sich von mir immer mit *viszontlátásra*. Nie mit einer der damals üblichen, informellen und leger klingenden Grußformeln, sondern mit dem vollen Wort, klar und deutlich, wie beiläufig, ausgesprochen. Zu Beginn, als sich unsere Freundschaft erst zu entfalten begann, fiel mir das gar nicht auf. All die Jahre hindurch blieb sie jedoch bei diesem Abschiedsgruß. Langsam wurde er mir befremdlich, als wollte sie mich plötzlich auf Distanz halten nach all den vertraulichen Gesprächen. Doch fragte ich nie nach, warum sie mich eigentlich auf diese Weise verabschiedet. Nach und nach gewöhnte ich mich daran, der Gruß wurde ihr „Markenzeichen“. Das war eben ihre Art, sich von mir zu verabschieden. Ein bisschen machte sie mich damit doch jedes Mal, wenn auch jedes Mal etwas weniger, stutzig.

Dann wurde sie krank, unsere Plauderstunden brachen aber nicht ab, im Gegenteil, sie wurden länger und tiefgründiger. Und jedesmal: „Auf Wiedersehen“. Bis eines Tages. Trotz Verabredung konnte und durfte ich sie nicht mehr sehen. Ihr Sohn, ein Arzt bat mich im Salon zu warten.

Ich wartete länger als eine Stunde, in der gewohnten Umgebung und dachte über vieles nach. Auch dann fiel der Groschen noch nicht, obwohl ich, ohne sie sehen zu können, gehen musste. Erst als ich den Tag darauf die Nachricht von ihrem Tod bekam, wurde mir der tiefe Sinn des Wortes bewusst. Ob sie mir bei all unseren Begegnungen diese Bedeutung bewusst oder unbewusst hatte vermitteln wollen, weiß ich bis heute nicht. Da sie tief gläubig war, vermute ich, sie wollte mich immer wissen lassen, es liege nicht in unserer Macht, ob wir uns auch tatsächlich wieder sehen würden.

Als ich endlich den wahren Inhalt des Wortes begriff, war ich tief traurig, auch erbittert und böse auf mich selbst, dass es so lange gedauert hat, bis ich draufgekommen bin, was Auf Wiedersehen/*Viszontlátásra* tatsächlich bedeutet. Nicht die saloppe, lässig hingeworfene Variante wie *Wiederschauen* oder *viszlát*, sondern das volle Wort, laut und richtig artikuliert.

Und dann habe ich beschlossen, sozusagen in ihre Fußstapfen zu treten und meine Freunde immer so zu verabschieden. Auch wenn sie das zunächst befremdend empfinden, so hoffe ich, dass sie irgendwann, so wie ich es schaffte, die Oberfläche des Wortes durchdringen.

„Denn Worte sind dazu vorhanden, um kundzugeben, was man noch nicht weiß.“ (Dante) Und was man immer hofft: Ein Wiedersehen mit denen, die einem nahestehen, denen man nahesteht.

Erzsébet Ghiczy

Mein Bibelwort

Teil 22

Fürchte dich nicht, ich habe dich erlöst. Ich habe dich bei deinem Namen gerufen, du bist mein.

Jesaja 43, 1

Ich habe viel darüber nachgedacht, welches Bibelwort ich wählen soll – meinen Taufspruch oder vielleicht meinen Konfirmationsspruch? Welcher liegt mir mehr am Herzen? Je mehr ich darüber nachdachte, fiel mir immer wieder dieses Bibelwort ein: „Fürchte dich nicht, ich habe dich erlöst. Ich habe dich bei deinem Namen gerufen, du bist mein.“ Vielleicht haben wir dieses Bibelwort schon so oft gehört, dass es uns etwas „abgenutzt“ erscheint. In der Tat, dieses Wort ist sehr bekannt.

Vielleicht wollte ich es deshalb zuerst nicht wählen – und doch habe ich mich letztlich dafür entschieden.

Von klein auf ist das mein liebstes Bibelwort. Das erste, dessen Bibelstelle ich wusste. Und das Lied, das auf dieses Psalmwort geschrieben wurde, „*Ne félj, mert megváltottalak*“ mochte ich immer schon. Es ist wohl das bedeutendste Bibelwort meines bisherigen Lebens.

„Fürchte dich nicht.“ Gleich zu Beginn schenkt dieses Bibelwort dem Leser und Hörer – und einem Kind besonders – ein ganz großes Sicherheitsgefühl.

Die Fortsetzung spricht für sich: „Ich habe dich erlöst.“ Die Liebe, die Hilfe, die Zugehörigkeit zu Gott. Er hat uns erlöst!

„Ich habe dich bei deinem Namen gerufen.“ Das erste, das jemand von uns erfährt, wenn er uns kennenlernt ist unser Name. Unser Name ist unser Identifikationsmerkmal – und er, er nennt unter so vielen Menschen auch mich bei meinem Namen.

Und schließlich: „Du bist mein!“ Es ist das beste Gefühl, wenn man weiß, dass man wohin gehört. Wir „sind“ nicht einfach nur, sondern wir „sind die Seinen“.

Gott spricht uns in diesem Bibelwort durchgehend direkt an: „Fürchte dich nicht, ich habe dich erlöst, ich habe dich bei deinem Namen gerufen, du bist mein.“ Dieses Bibelwort ist meines!

Márta Gabnai

Du stellst meine Füße auf weiten Raum.

Psalm 31, 9

Seit einiger Zeit denke ich über dieses Bibelwort nach. Einige der Abschnitte meines Beitrags entstanden an meinem Wohnort Aachen, andere an meinem Arbeitsort München. Als ich diese Zeilen schrieb, saß ich in 10.000 Meter Höhe zwischen beiden Städten. Einzelne Gedanken kamen mir wiederum während des Deutschen Evangelischen Kirchentages in Dortmund oder auf dem Rennrad, als ich neulich mit Freunden den Alpenpass Col de l'Iseran überquerte. Und Sie, liebe Schwestern und Brüder, lesen diese Zeilen in meiner Heimatstadt Sopron oder gar auf einem anderen Kontinent. Unsere Wege spannen einen weiten Raum auf. Mögen wir noch so hart dafür arbeiten, wir verdanken diesen Bewegungsraum Gott, unserem Herrn. Denn er stellt unsere Füße auf weiten Raum.

Verlassen wir die Bildebene, so ermutigt uns der Psalm „In Gottes Händen geborgen“, in schwierigen, engen Situationen nicht zu verzagen, sondern Gottes Hilfe wahr- und anzunehmen. Im

Text zeigt Gott dem Beter in einer Situation, in welcher nach menschlichem Maß alles am Ende zu sein scheint, Auswege auf und schafft Weite. Das Psalmwort schenkt Geborgenheit und Freiheit zugleich.

Auch uns hilft Gott aus dem biblischen Netz. Erkennen wir unsere Geborgenheit in Gottes Händen! Gerne teile ich ein persönliches Beispiel, das mich in letzter Zeit beschäftigte.

Seit etwas mehr als einem Jahr promoviere ich an einer der führenden technischen Universitäten Deutschlands. Im frühen Sommer 2019 stand ich bereits vor einem beruflichen Wechsel. Eine von Machtkämpfen nicht ganz freie Situation führte dazu, dass ich die Wahl hatte, mit meiner Forschungsgruppe zu einem vorgegebenen Lehrstuhl zu wechseln, oder einen Neustart zu wagen. Auch wenn es mir sehr schwerfiel, das starke, eingespielte und mit mir vollständige Team zu verlassen, wollte ich die erste Option aus verschiedenen Gründen nicht. Blieb also der Neustart mit seinen Herausforderungen. Doch diese musste ich nicht allein meistern: In den vorhergehenden Monaten sah ich mehrmals, wie Bekannte den Wechsel wagten. Ich hatte Gesprächspartner, die meine Gedanken reflektierten und mich unterstützten. Zum richtigen Zeitpunkt entdeckte ich die Stellenanzeige bei einem bekannten Professor. Der lang geplante Urlaub in den Alpen gab mir die Möglichkeit, über meine Zukunft nachzudenken. Weitere Zeichen und Helfer der göttlichen Fügung – wie es meine Mutter immer sagt – folgten, und auf

einmal wurde mir klar, vor welchen Möglichkeiten ich stehe. Aus der engen Situation des Wechsels wurde ein neues Dissertationsthema, das vielleicht noch besser zu mir passt, als das vorherige. Gott zeigte Auswege auf und schuf Weite. Dafür bin ich dankbar.

„Gott, ich freue mich und bin fröhlich über deine Güte, dass du mein Elend ansiehst und kennst die Not meiner Seele und übergibst mich nicht in die Hände des Feindes. Du stellst meine Füße auf weiten Raum.“

Pál Horváth

Kommet her zu mir, alle, die ihr mühselig und beladen seid; ich will euch erquicken.

Matthäus 11, 28

Einmal besuchte ich eine lutherische Kirche in Schweden, als man dort eine Gruppe von Männern begrüßte, die kurz zuvor aus dem Gefängnis entlassen wurden. Viele von ihnen waren drogenabhängig. Die Kirche gab ihnen einen warmen, sicheren Raum der Begegnung und bot ihnen Integration in ihre Gemeinschaft an. Nebenbei bemerkt: Nicht alle der dortigen Gemeindeglieder freuten sich darüber, dass sie gerade das machen mussten, was ihnen ihr Glaube vorschreibt. Ich dachte mir: Wie vieles müssen diese Männer schon durchlitten haben, ehe die Kirche sie willkommen hieß.

Mein eigenes Leben verlief weit weniger dramatisch – mit einer mich unterstützenden Familie und vielen weiteren Annehmlichkeiten und Vorteilen. Doch emotional litt ich Jahre lang, bis ich von Studenten ein Buch bekam, in dem erklärt ist, dass das Christentum kein Schwindel, sondern die Wahrheit ist.

Seither weiß ich, an wen ich mich wenden kann, wenn ich mühselig und beladen bin – oder wenn es irgendein anderes Gebetsanliegen gibt: Als ich für neue Studenten betete, da wir keine andere Einnahmequelle hatten, klingelte mein Telefon sofort. Als ich mit einem Schlaganfall und späteren Herzproblemen im Krankenhaus war, konnte ich dem Tod gelassener begegnen, als

wenn ich nicht an ein Leben nach dem Tod glaubte.

Ein englischer Liedtext – hier in deutscher Übersetzung – drückt für mich besonders gut aus, was Gott mir und uns zuspricht:

„Du kannst nach Hause kommen, dein Leben voller Wut und Schmerz lassen. Du kannst nach Hause kommen. Du musst nicht im Regen draußen bleiben. Gott wartet, wartet auf dich. Lass dein altes Leben zurück, das kann dir leicht gelingen. Keine Kämpfe, Angst oder Sorgen mehr. Gott wartet, er war immer schon da. Du kannst nach Hause kommen. Gott war mit dir, du warst nie allein. Du kannst jederzeit nach Hause kommen, komm rein.“

Dr. Richard von Fuchs

Bedanken, wofür man nicht dankbar genug sein kann

Das Leben eines Menschen besteht aus mehreren Phasen: Kindheit, die Zeit als Teenager, junger Erwachsener, Eltern und Großeltern. Manche dieser Phasen sind kürzer, andere länger. Die wohl bedeutendste ist die, wenn das Kind seine Gymnasialzeit abschließt, „reif“ wird – und beginnt seine Flügel auszuprobieren und das elterliche Nest zu verlassen.

Die Reifeprüfung ist nicht nur im Leben des Kindes, sondern auch im Leben der Eltern ein

Meilenstein. Das frühe Aufstehen, die Jause-Vorbereitung, das Wettrennen zum Bus, das Warten auf den Bus, die gemeinsamen Fahrten, das Hinbringen und Abholen zu und von den verschiedenen Nachmittagsprogrammen, das gemeinsame Lernen, das Abhören der Hausaufgaben – von der Aufregung vor den Klausuren und Abfragen ganz zu schweigen – sind zwar allesamt ermüdend, jedoch auch ein wertvoller und schöner Teil dieser Lebensphase.

Das Kind ist „reif“ geworden. Na ja, aber wem ist diese Reife zu verdanken? Dem Kind selbst oder den Eltern – oder vielleicht den Lehrern?

Freilich, die Eltern versuchen oft – mit mehr oder weniger Erfolg – das Kind dazu anzusporren, die vor ihm liegenden Aufgaben zu bewältigen. Sie waren diejenigen, die sich mit dem Kind über seine Erfolge gefreut haben und die es in seiner Traurigkeit getröstet haben. Aber man darf neben den Eltern diejenigen nicht vergessen, ohne die der Erfolg der Reifeprüfung so nicht möglich wäre, und das sind die Lehrerinnen und Lehrer.

Ich denke an die Lehrer, die sich – manchmal mehr als ihre Schüler – auf die Stunden vorbereiten, die ihre Wochenenden und Nächte mit der Korrektur der Klassenarbeiten verbringen, die allerlei Ausflüge der Schüler organisieren und die außerdem oft selbst Eltern sind.

Die erfolgreiche Reifeprüfung unseres Kindes ist ohne die gewissenhafte Arbeit ihrer Lehrerinnen und Lehrer unvorstellbar.

Ihre beispielgebende Rolle und ihre Ermutigungen trugen in hohem Maße dazu bei, dass fast alle Maturanden zu Hochschulen oder zu Universitäten in Ungarn oder im Ausland zugelassen wurden.

Das Evangelische Dániel-Berzsenyi-Gymnasium (Lyzeum) zu Sopron ist seit langer Zeit mit seinem ausgezeichneten pädagogischen Programm zur Vorbereitung der Schüler auf die Reifeprüfung und auf die Zulassung zu Universitäten und Hochschulen auf einem vorbildlichen Weg. Neben dem Lehrmaterial spielen auch der Gemeinschaftsgeist und der gegenseitige Respekt eine wichtige Rolle. Das „Team“ des Lyzeums gibt seit jeher ihren Schüler Anstöße zum Denken, zur

Vermehrung des Wissens und zum lebenslangen Lernen.

Es wäre natürlich unmöglich, die Namen aller Lehrer aufzulisten, die durch ihre selbstlose Arbeit unsere Kinder „reif“ gemacht haben, doch eine Lehrerin möchte ich unbedingt namentlich nennen: Mária Wildné Vinczepap, die die von allen geliebte, hochgeehrte, unlängst verstorbene Klassenleiterin der legendären 12C war. Es wäre unmöglich alle ihre Verdienste aufzulisten, aber das wichtigste ist: Sie hat aus ihren Schülern eine Klasse geformt – und zwar eine Klasse, die auch aus der Ehre ihrer Klassenleiterin gegenüber alles tat, um bei den Reifeprüfungen und den Aufnahmeprüfungen die Ergebnisse zu zeigen, die dem Geiste ihres Unterrichts entsprachen. Ich denke, die Klassenleiterin muss bei den Reifeprüfungen vom himmlischen Katheder aus zufrieden auf ihre Klasse geblickt und die guten, schönen Ergebnisse anerkennend gewürdigt haben.

Schließlich muss noch jemanden erwähnt werden. Die legendäre Klasse 12C hätte ohne einen legendären Pfarrer nicht entstehen können. Der Pfarrer Holger Manke schmiedete nach dem Tod von Mária Wildné Vinczepap die Interessenten für den evangelischen Glauben noch enger zusammen. An ihrer statt wurde er zum echter Seelsorger der Klasse.

Die aufopfernde Arbeit, die Professionalität, das Engagement des Lehrpersonals des Evangelischen Dániel Berzsenyi Gymnasiums (Lyzeum), der Lehrerin Mária Wildné Vinczepap und von Pfarrer Holger Manke trug maßgeblich bei, dass die Absolventen schöne Zeiten im Gymnasium erleben konnten. Vielen Dank an alle!

Dr. Norbert Frank

Sechs prägende Jahre

Erwachsenwerden mit der Gemeinde

Ich war schon immer am evangelischen Leben interessiert, auch wenn ich nicht als kleines Kind getauft wurde. Ich erinnere mich an die evangelischen Religionswettbewerbe, an denen ich mit sechs Jahren teilgenommen habe. Es war also nicht weiter überraschend, dass ich 2013 mit dem Konfirmandenunterricht angefangen habe – und inzwischen auch von Pfarrer

Sándor Gabnai getauft wurde. Ich habe ihm vieles zu verdanken, denn er hat mich in das Gemeindeleben eingeführt – und mit ihm auch Volker Menke, der damals mein Kindergruppenleiter war. Er hat mir geholfen, neben meinem Glauben auch meine deutschen Sprachkenntnisse zu verbessern.

Nach der Konfirmation führte mein Weg geradewegs in die damalige Jugendgruppe. Ich war deutlich jünger als die anderen Mitglieder, aber ich habe einfach gefühlt, dass ich dazugehören will. Also habe ich mitgemacht. Am Anfang war es um ehrlich zu sein ein bisschen schwer: Ich habe mich lange nicht als Teil der Gruppe gefühlt. Aber dann ist es zu einer Reise nach Finnland gekommen, wir haben uns mit Jugendlichen der Partnergemeinde in Seinäjoki getroffen und uns auch innerhalb unserer eigenen Gruppe gegenseitig auch besser kennengelernt. Dazu kamen noch die freundlichen Beziehungen mit den finnischen Familien, die bis heute bestehen.

Mein Glaube hat also auch dazu beigetragen, Freundschaften und alle anderen menschlichen Beziehungen mehr schätzen zu können. Dafür bin ich unendlich dankbar, denn ohne sie wäre ich wahrscheinlich nicht der Mensch, der ich heute bin.

Und da war eine Juliwoche im Jahr 2015, seither fühle ich mich immer mehr als ein richtiges Mitglied der Jugendgruppe und auch der Gemeinde. Ich kann mich nicht genau erinnern, aber ich schätze, es ist irgendwann in dieser Zeit passiert, als Holger mir im Gang der Schule entgegengekommen ist und mich fragte, ob ich Lust hätte, im nächsten deutschen Gottesdienst mitzuwirken. Natürlich habe ich ja gesagt, es fühlte sich als eine große Anerkennung an. Wir kannten uns damals nämlich noch nicht wirklich. Ich habe eigentlich heute noch keine Ahnung, woher er meinen Namen kannte.

Ich kann ruhig sagen, dass diese Begegnung eine der wichtigsten meines bisherigen Lebens war, denn ohne unseren lieben Pfarrer könnte ich heute nicht sagen, dass ich eine „Gründe-

rin“ des neuen „kis-ifi“ – der auch heute bestehenden Jugendgruppe – bin, dass ich wahre Freunde in der Gemeinde gefunden habe und dass ich unzählige viele Erlebnisse und Erfahrungen gesammelt habe.

Ich hatte die Möglichkeit, nach Deutschland zu fahren und neue Leute kennenzulernen. Daneben konnte ich viele Konfirmandenwochenenden in Révfülöp und auch einige Kinderbibelwochen miterleben und mitgestalten. Es half mir dabei, meine Kompetenzen im Miteinander mit anderen zu verbessern, seien es Kleinkinder oder Erwachsene. Ab und zu habe ich auch die Gelegenheit, etwas im Christophoros zu schreiben, und es macht mich immer glücklich, wenn ich sehe, dass in der Kirche und im Gemeindehaus sowohl die Jugendlichen, als auch die erwachsenen Gemeindeglieder unsere Gemeindezeitung lesen. Es ist gut, Teil einer „Brücke“ zwischen Generationen zu sein.

All diese Ereignisse – und noch viele, die ich jetzt nicht konkret erwähnt habe – haben mich zu dem Menschen gemacht, der ich heute bin. Mein Glaube und meine Gemeinde waren oft Schutzorte und eine seelische Unterstützung, die Menschen in der Kirche sind meine Freunde, mehr noch: meine zweite Familie geworden.

Ich habe vielen zu danken, dass sie meinen Weg in der Gemeinde begleiten, auch wenn ich heutzutage nicht so häufig anwesend bin.

Ich schreibe diese Zeilen an meinem Schreibtisch in Wien, nachdem ich mein erstes Studienjahr erfolgreich abschließen konnte. Ich glaube daran, dass Gott mich in den letzten Jahren in der Gemeinde auf diesen Weg vorbereitet hat, und hoffe, dass ich auch die noch vor mir liegenden Herausforderungen mit seiner Hilfe annehmen und bestehen kann.

Réka Szabó

In Kontakt mit Gott und der Welt – aber auch mit mir selbst

Gedankensammlung der „Kibiwo“

In gutem Kontakt sein – mit Gott, der Welt, dem Mitmenschen und mit mir. Das ist wünschenswert und wichtig, aber nicht immer ganz so einfach. Die Kinder – manche von ihnen erst sieben, acht oder neun Jahre alt – und die Leiter der diesjährigen Kinderbibelwoche haben sich ihre Gedanken dazu gemacht.

In Kontakt mit mir selbst

Ich – das Licht der Welt? Was bedeutet mir das?

Jesus sagt: „Ihr seid das Licht der Welt!“ Das gilt auch für jeden von uns. Durch uns ist die Welt heller. Wir sind wichtig und wenn es uns nicht gäbe, wäre die Welt nicht so schön. Doch als „Licht der Welt“ haben wir auch eine Verantwortung gegenüber den anderen Menschen und der Natur.

Minna Czövek

Wie kann ich glücklich sein?

Es gibt Dinge im Leben, die tun uns gut. Wenn ich zum Beispiel Eis esse oder mit meiner Familie zusammen bin, dann ist das für mich Glück. Wir sollen dem Zeit geben, was uns gut tut.

Kornél Horváth

Wie kann ich mich in Dankbarkeit üben?

Wir sollen den Dingen Zeit geben, die uns mit Dankbarkeit erfüllen. Wir haben zum Beispiel einen Hund. Ich bin dankbar, dass er zu uns gekommen ist und wir ihn in die Familie aufgenommen haben. Wenn ich ihm zu essen oder zu trinken gebe und wenn ich ihn streichle, dann spüre ich Dankbarkeit.

Petra Podmaniczki

„Liebe deinen Nächsten wie dich selbst“ – Wann brauche ich Zeit für mich?

Man kann dem anderen Menschen nicht helfen, wenn man selbst körperlich oder seelisch

ausgelaugt ist. Dass es mir gut geht, ist die Voraussetzung dafür, dass ich anderen etwas Gutes tun kann. Deshalb sollen wir unsere eigenen Interessen nicht zu sehr in den Hintergrund stellen im Gedanken daran, dass wir selbst nicht so wichtig wären. Unser Bedürfnisse sollen auch ihren guten Ort in unserem Leben haben. So achten wir also darauf, wann der Punkt erreicht ist, ab dem wir nur noch zu unserem Schaden uns anderen zuwenden, denn spätestens dann müssen wir Zeit und Aufmerksamkeit auch auf unsere eigenen Anliegen wenden. Schließlich können wir danach uns auch wieder mit erneuerten Kräften den Mitmenschen zuwenden. Das Gebot „Liebe deinen Nächsten wie dich selbst“ handelt also nicht nur davon, dass wir uns den anderen zuwenden, sondern ebenso auch davon, dass wir auf uns selbst achten müssen.

Petra Varga

Was brauche ich, um mit mir selbst im Reinen zu sein?

Es ist für jeden Menschen wichtig, dass er sich selbst liebt, dass er mit sich selbst im Reinen ist und weiß, dass er sich auf sich selbst verlassen kann. Wenn wir uns selbst nicht lieben und uns nicht wohl fühlen in unserer Haut, wie sollen uns dann andere lieben oder sich ne-

ben uns wohl fühlen? Wir müssen uns so akzeptieren, wie wir sind: „So bin ich, das ist meine Persönlichkeit. Ich bin ich.“

Gott liebt uns und nimmt uns an – und wir dürfen dankbar dafür sein, dass wir wir sind. Unser Freunde lieben und akzeptieren uns so wie wir sind – mit all unseren Fehlern. In der Familie, gegenüber Verwandten und in anderen zwischenmenschlichen Kontakten sollen wir auch wir selbst bleiben. Es bringt nichts, wenn wir eine Maske tragen wollen, uns als etwas ausgeben wollen, was wir nicht sind. Nehmen wir uns also grundsätzlich so an wie wir sind – und wenn wir an uns arbeiten wollen, dann gehen wir es an, betrügen uns dabei aber nicht selbst. Jeder Mensch ist einzigartig und ein Wunder.

Fanni Hirschler

Was kann ich tun, um die schlechten Eigenschaften in mir zu besiegen?

Es ist nicht leicht, unsere schlechten Eigenschaften zu besiegen. Ich denke, dass enge Vertraute uns helfen können. Wir können sie fragen, und sie sagen uns ihre ehrliche Meinung und können Kritik konstruktiv äußern. So können wir schlechte Eigenschaften verbessern.

In Kontakt mit der Umwelt

Wie können wir die Umwelt schützen?

Wir selbst können die Müllproduktion verringern und den Müll selektiv sammeln. Zudem können wir in einer Gruppe Müll in der Stadt und in der Umwelt sammeln. Auf der Erde bedeutet der Mensch die größte Gefahr. Wenn er einen Strohalm in die Natur wirft, denkt er nicht daran, dass daran ein Tier sterben kann. Es gibt größere Projekte, die man mit Spenden unterstützen kann – zum Beispiel zur Reinigung der Meere. Wenn ich groß bin, möchte ich helfen.

Kata Szabó

Welche Verantwortung habe ich der Umwelt gegenüber?

Gott hat die Welt erschaffen – und wir sollen sie mit dankbaren Augen sehen. Die Erde nährt

In Kontakt mit dem Mitmenschen

Wer ist mein Nächster?

Als meine Nächsten betrachte ich meine Mitmenschen, bekannte und unbekante gleichermaßen. Ich versuche, Acht zu geben auf die, die um mich herum sind. Im Rahmen meiner Möglichkeiten versuche ich ihnen zuzusichern, dass jemand da ist, an den sie sich

Eine andere Möglichkeit ist, wenn wir einfach in uns selbst schauen. Wir können darüber nachdenken, ob wir zu den anderen Menschen nett waren und ihnen gegenüber richtig gehandelt haben. Eine Frage kann lauten: Möchte ich, dass andere so mit mir umgehen, wie ich mit anderen umgehe?

Adam Krutzler

Wie können wir uns selbst vergeben?

Ich verzeihe mir selbst nur schwer. Wenn ich in einer solchen Situation bin, dann denke ich zuerst darüber nach, was ich getan habe und welche Lösungen mir einfallen. Wenn ich einem anderen Menschen etwas Schlechtes getan habe, dann muss ich zunächst mit ihm reden, ihm sagen, dass ich das Geschehene bedauere, und kann um Entschuldigung bitten. Erst danach kann ich in mich selbst gehen und darüber nachdenken, wie ich mir selbst verzeihe. Ich kann meine Gedanken niederschreiben oder während des Sports oder eines Spaziergangs mit dem Hund nachdenken, so kann ich mir wieder näher kommen.

Elmira Bali

uns, schenkt uns Harmonie und Ruhe. Doch daraus erwächst auch Verantwortung. Wir haben die Pflicht, die Erde zu schützen.

Luca Horváth

Wie können wir andere dazu bewegen, die Umwelt zu schützen?

Wenn wir jemanden sehen, der Müll nicht in die richtigen, dafür vorgesehen Müllbehälter wirft, dann sollen wir ihn ansprechen und an sein Gewissen appellieren. Wollen wir unseren Kindern eine vermüllte Welt hinterlassen? Häufig hilft schon ein verständiges Wort. Die Welt gehört uns nicht, wir sind nur zu Gast. Passen wir auf die Erde auf!

Gellért Grieszler

im Bedarfsfall wenden könnten, der ihnen zuhört, der hilft und der ihnen beisteht.

Ich halte es für wichtig, dass wir erkennen, wer Hilfe benötigt, und dass wir ihre Situation verstehen. Versuchen wir uns in ihr Denken hineinzusetzen, ihre Schwierigkeiten und

Sorgen zu erkennen, die sie bedrücken. Reichen wir die helfende Hand denen, die in Probleme geraten sind – auch dann, wenn wir sie nicht kennen. So wie es der Samaritaner getan hat, als er dem verletzten Mann half. Er kannte ihn nicht, stammte aus einem anderen Volk, und er half dennoch, als es notwendig war.

Je mehr Menschen nach dem Doppelgebot der Liebe und nach der „Goldenen Regel“ aus der Bergpredigt leben, desto mehr ersetzt die Liebe den Hass und desto mehr Menschen könnten mit dem guten Wissen und Gewissen leben, dass sie etwas für das Glück ihrer Nächsten getan haben.

Johanna Jakab

Was können wir tun, dass wir andere nicht verletzen?

Es ist wichtig, dass wir andere nicht verletzen. Achten wir auch auf die Gemütslage der anderen, denn es kann sein, dass wir schon mit einem kleinen, unglücklichen Witz zum falschen Zeitpunkt jemanden verletzen. Achten wir auf unsere Mitmenschen, stehen wir ihnen bei, heitern wir sie gegebenenfalls auf, helfen wir ihnen. Reden wir nicht hinter deren Rücken über sie, verurteilen wir sie nicht wegen ihrer Probleme, sondern helfen wir ihnen lieber.

Dániel Szabó

Wie können wir anderen verzeihen?

Wenn mir zum Beispiel mein Bruder meinen Trinkjoghurt wegtrinkt, obwohl er weiß, dass es meiner ist, dann verzeihe ich ihm das. Vielleicht kann man das ja auch lösen: Er kann mir seinen Trinkjoghurt anbieten oder mir einen neuen besorgen.

Ádi Horváth

Was tun wir dafür, dass uns andere verzeihen?

Wenn wir jemanden verletzt haben, zum Beispiel indem wir etwas nicht Schönes zu jemandem gesagt haben, dann können wir ihn einladen, sich mit uns zu treffen, und dann können um Verzeihung bitten. Wir können ihm erzählen, wie es uns geht und warum wir gesagt haben, was wir gesagt haben. Dann versteht er uns besser. Es ist gut, wenn wir dem anderen sagen, was wir denken, und ebenso auch seine Meinung anhören, damit wir danach wieder ein gutes Verhältnis haben.

Zsigmond Róth

Wie war das, als dir statt einer Strafe wider Erwarten Verzeihung zuteil wurde?

Von anderen Menschen Verzeihung zu erhalten, ist eine wahre Erleichterung. Wir können uns auch weiterhin aufeinander verlassen und die Zuneigung ist ungebrochen. Zum Glück handelt Gott nicht nach unseren Verdiensten an uns, sondern wir dürfen immer mit seiner Gnade rechnen. Wenden wir uns an ihn, dann beschenkt er uns immer mit Gnade.

Edit Róthné Mrkva

Wie können wir auch die lieben, die uns nicht so nahe am Herzen sind?

Viele Menschen knüpfen nur schwer Freundschaften, vielleicht weil sie Enttäuschungen erlebt haben und jemandem vertraut haben, dem sie nicht hätten vertrauen sollen. Doch es bringt nichts, sich nach einer Enttäuschung von der Außenwelt abzuschotten, weil das für uns schlecht wäre. Das gilt auch für den Kontakt mit anderen Menschen. Wir sollen andere an unser Herz heranlassen, denn sonst finden wir nicht heraus, was für innere Werte der andere hat, und wir bleiben bei Äußerlichkeiten stehen.

Márk Hirschler

Was bedeutet dir die Kindergruppe?

Es ist eine Gruppe, die voller Fröhlichkeit ist. Die Spiele und das Basteln sind sehr kreativ, und die Gemeinschaft ist hervorragend. Ich mag die Kindergruppe sehr.

Dávid Koflmann

Was bedeutet dir die Kinderbibelwoche?

Die Kibiwo ist für mich wie eine Familie. Für das, was Gott an uns tut, können wir nie genug

danken. Und bei der Kibiwo gibt es Menschen, die uns vermitteln, dass Gott hier ist. Wenn ich

dorthin komme, dann nehmen sie mich mit Freude auf.

Barnabás Orbán

In Kontakt mit Gott

Was bedeutet dir der Gottesdienst?

Ich kann Gott nahe sein und mit ihm „persönlich“ sprechen. Ich fühle, dass es mir wichtig ist, sonntags in den Gottesdienst zu gehen, in der Gemeinschaft zu Gott zu beten und sein Wort zu hören.

Máté Szabó

Was bedeutet dir Gott?

Gott ist jemand, an den ich mich immer wenden kann, wenn es Probleme gibt oder wenn ich Hilfe brauche. Gott verzeiht mir. Gott schützt mich, wenn ich es brauche. Und er erhört meine Bitten. Gott liebt mich – und wir alle bedürfen seiner Liebe.

Gabi Varga

Wie können wir mit Gott in Kontakt sein?

Durch das Gebet. Ich bete mehrmals am Tag. Ich lobe ihn. Außerdem kann ich auch im Religionsunterricht viel über ihn erfahren. Auch das hilft, mit ihm in Kontakt zu sein.

Csenge Honti

Wie ist Gott im Alltag da?

Er gibt uns zu essen und zu trinken. Er hilft uns, Frieden zu finden. Er gibt uns Hilfe, wenn wir sie brauchen.

Zsóé Czövek

Wie gibt Gott uns Kraft?

Gott gibt uns durch unser Herz Kraft. Gott schöpft aus seinem Herzen Kraft und schenkt sie mir. Er tut das dann, wenn wir es benötigen, zum Beispiel wenn wir schwach sind.

Benedek Czigány

Wann hast du gespürt, dass Gott dir nahe ist?

Gestern bin ich beim Spielen gestürzt. Neben mir stand Edit néni, die mir half, wieder aufzustehen. Ich denke, Gott hat mir durch sie geholfen. Und ich spüre, dass Gott nahe ist, wenn wir gemeinsam singen.

Theo Manke

Was bedeutet es dir, dass du dich immer an Gott wenden kannst?

Glück und Freude. Es ist gut zu wissen, dass Gott mit uns ist. Er hilft in schweren Dingen und verzeiht uns auch.

Gergely Horváth

Wie nimmt Gott uns die Angst?

Gott kann uns Mut schenken, mit dem unsere Ängste gemindert oder ganz weggenommen werden können. Er kann uns Kraft geben, dass wir eine beängstigende Situation überstehen, die uns Angst macht – oftmals verbunden mit der Einsicht, dass das, was uns Angst gemacht hat, doch nicht so beängstigend war. Auch so kann er uns Mut schenken, das nächste Mal nicht die Angst über uns herrschen zu lassen.

Barnabás Kóhlmann

Wie können andere durch uns zu Gott finden?

Ich kann andere Menschen zu Gott führen, in dem ich andere einlade, an einer kirchlichen Freizeit oder an der Kibiwo teilzunehmen. Dort fühlen sie sich wohl und kommen wie nebenbei auch Gott näher. Und ich kann meine Erfahrungen mit ihnen teilen, wie Gott und die kirchliche Gemeinschaft mir bisher geholfen haben.

Olívér Orbán

Was ist, wenn man Gott nicht in seiner Nähe spürt?

Manche Menschen fühlen sich von Gott verlassen, weil sie viel Unglück und Schicksalsschläge erlitten haben. Sie denken, dass sich Gott womöglich von ihnen abgewendet hat. Andere spüren Gott in ihrer Nähe nicht, weil sie erfolgreich sind und gar nicht das Gefühl haben, Gott zu brauchen, weil sie auch alleine wunderbar zurecht kommen. Sie belächeln mitunter auch diejenigen, die sich in der Gemeinde einbringen und denen der Glaube wichtig ist. Ich bin sicher, dass Gott sie auch dann nicht verlässt, sondern sie an seiner Hand führt. Manchmal kann es jedoch Jahre oder Jahrzehnte dauern, bis jemand eine Ahnung davon bekommt, dass Gott auch in diesen Zeiten an ihrer Seite war. Ich denke, es ist das Wirken des Heiligen Geistes, wann und wie (und ob) man Gottes Spuren in seinem Leben entdeckt. Gott gestaltet den Weg von uns Menschen zu ihm ganz unterschiedlich. Ich kann mir gut vorstellen, dass Zeiten von „Gottesferne“ im Leben eines Menschen auch zu Gottes weisem Ratsschluss gehören und auf ihre Weise eine Art

Gotteserfahrung sind. Ich denke, viele werden seine Nähe später um so mehr schätzen und die richtigen Worte für die finden, die das Gefühl haben, Gott sei fern von ihnen.

Holger Manke

Was bedeutet dir das Gebet?

Zu beten bedeutet für mich zur Ruhe zu kommen. Während des Betens spüre ich, dass Gott meine Worte erhört. Die ausgesprochenen

Gedanken und die in Worte gefassten Gefühle, die ich zu Gott auf den Weg schicke, kommen ganz sicher bei ihm an. Es tut gut, zu spüren, dass er mich – und mit mir so viele andere Menschen – anhört. Das Gebet verleiht mir auch Kraft, dass ich die mir anvertrauten Aufgaben so gut wie möglich lösen kann.

Tünde Krutzlerné Szarka

Einladung zur Kindergruppe

Die Kinderbibelwoche („Kibiwo“) findet mit denjenigen Kindern statt, die an der Kindergruppe teilnehmen.

Interessierte Kinder von der 1. Klasse bis zum Konfirmandenalter sind herzlich eingeladen sich der **Kindergruppe** anzuschließen: Wir treffen uns an jedem 2. und 4. Mittwoch im Monat von 16.30 Uhr bis 18 Uhr im Gemeindehaus.

Engedjétek hozzám jönni...

Táboroztunk...

Nomád tábor – Élet a pusztában és Állatok a Bibliában. Ezekkel a címekkel tartottuk meg idei gyülekezeti gyerektáborainkat.

„Áldjad, lelkem, áldjad, életem, mindig áldjad az Urat!

Hálaének drága illata az, ha szívémből fakad!”

Nyári táborunkban megismert ifjúsági ének kezdő sorai ezek. Az eddig számomra is ismeretlen dallam hamar bekúszott a fülembé, a szöveg pedig a nyár és táboraink mindennapjának megtapasztalt valósága lett.

A következőkben hadd álljon itt egy szívből fakadó bizonyoságtétel:

- ❖ Áldom az Urat, hogy vágyat adott a szolgálatra.
- ❖ Áldom az Urat, hogy június utolsó hetében hat napon át a *Rábcakapi Ifjúsági Központban* otthonra leptünk 22 gyermekkel.
- ❖ Áldom az Urat, hogy gondoskodott rólunk másokon keresztül is, különösen a Kriskó Család által, akik a sajátjukból adtak önzetlenül.
- ❖ Áldom az Urat a csodálatos időjárásért, a természet szépségeiért, melyeket csodálhattunk.
- ❖ Áldom az Urat, hogy átélhettük a közös éneklés erejét és áldását.
- ❖ Áldom az Urat a nehézségekért és a nehézségekben is megtapasztalt békeségért.

- ❖ Áldom az Urat, hogy tanulhattunk önmagunkról, a közösség megéléséről.
- ❖ Áldom az Urat a személyes, csendes beszélgetésekért, imádkozásokért.
- ❖ Áldom az Urat a jókedvért, a játékos percekért.
- ❖ Áldom az Urat az Igéért, mely valóban élő és ható.
- ❖ Áldom az Urat, hogy megőrzött minket minden bajtól.
- ❖ Áldom az Urat, hogy július közepén megtarthattuk napközis gyerektáborunkat is 60 gyermekkel Sopronban, a gyülekezeti házunkban.
- ❖ Áldom az Urat a tanított bibliai történetekért.
- ❖ Áldom az Urat a fiatal, középiskolás segítőkért.
- ❖ Áldom az Urat a kirándulás örömeért.
- ❖ Áldom az Urat, hogy a győri állatkertben, a nagy tömegben minden táborozóra őrző tekintete vigyázott.
- ❖ Áldom az Urat, hogy tanított bocsánatot kérni felnőtten és gyermeket is.
- ❖ Áldom az Urat a gyerekekért, akiket már régóta ismertünk és azokért is, akiket most ismertünk meg.
- ❖ Áldom az Urat az adományokért, melyeket a családoktól kaptunk nap mint nap.

- ❖ Áldom az Urat, hogy társakat adott a szolgálatban: Baráth Mónika, Biczóné Pityer Gabriella, Benéné Halász Alexandra, Cséry Ágnes, Gerhát Orsolya, Kovácsné Tóth Anna, Lázár Anikó, Lázárné Tóth Szilvia, Matus Klára, Németh Szabina, Pelikán András, Tóth Károly, Vámos Józsefné és még sokan mások.
- ❖ Áldom az Urat, hogy erőt adott a szolgálathoz és áldást a szolgálatban.
- ❖ Áldom az Urat, hogy Vele, az élő Úrral találkozhattunk.

Zárásként egy másik ifjúsági énekünk szövege:

Tied a dicsőség és imádás,

Felemeljük kezeinket,

Így dicsérrjük szent neved.

Ó, hatalmas, kezed nagy csodákat tesz,

Veled senki nem ér fel, Veled senki nem ér fel!

Vele tényleg senki és semmi nem ér fel! Megtapasztaltuk csodáit, keze nagy hatalmát!

Egyedül Istené a dicsőség!

Őri Katalin

Ausztriai gyermekirodalmi író nő látogatása a Hunyadiban

2019. május 9-én második alkalommal látogattott el gyülekezetünk iskolájába *Manuela Eitler-Sedlak* építész-író nő az ausztriai Purbachból. Az eredetileg építész végzettségű és 17 éve építészként is dolgozó író nő 2015 óta ír könyveket gyermekeknek, melyeket személyesen ő és családja illusztrálnak.

Német nemzetiségi tagozatos 2.c osztályos tanulóink számára nagy örömet jelentett, hogy a 2017. decemberi látogatása folytatásaként ismét eltölthettek vele egy vidám hangulatú rendhagyó németórát iskolánk könyvtárában.

Manuela a boldogság témakörét dolgozta fel élménypedagógiai módszerek segítségével. Először a „Glück” című újabb könyvből mesélt a gyerekeknek a boldogságról, melyet a

könyvben is megírt lufidobálás követett tanulóink nagy örömeire.

Nem maradhatt el a könyvben megismert „boldog arc” elkészítése sem, melyen virágszirmok formájában helyezkedtek el a számukra boldogságot jelentő szavak.

Végezetül a boldogság tornyának megépítése maradt, melyen keresztül azt tanulhatták meg a gyerekek, hogy a boldogságukért egyenként ők is felelősek.

A rendhagyó németórát követően megmutattuk vendégünknek az első látogatása óta megépült aulát, melyet építészszemmel érdeklődve tekintett meg.

Az író személyes meghívását *Juhászné Molnár Zita* intézte, az író és a gyerekek közötti könnyebb megértést szolgáló fordítást *Magyarné Lang Mária* vállalta. A rendhagyó németóra zökkenőmentes lebonyolításában *Kisné Maráz Mónika* osztályfőnök és *Juhászné Molnár Zita* segédkezett, a fotókat *Schöll Ádám* és *Telekes Zoltán* készítette.

Juhászné Molnár Zita

Hunyadis hittantábor

Mindig nagyon jó érzés visszatérni volt iskolába, a Hunyadiba. Ezért is esett nagyon jól, mikor tavaszi szünet környékén Tünde néni és Márta néni megemlítette, hogy lesz nyáron hittantábor, jól jönne egy kis segítség, lenne-e kedvem táboroztatni. Persze, hogy volt kedvem.

Így június 17-21. között én is minden nap ott voltam a hunyadis hittantáborban. Egyszer sem bántam meg, hogy igent mondtam a kérdésre.

A tábor „bázisa” a sulis gyönyörű aulája és az

ebédlő volt, itt voltak a reggeli éneklések, a póló festés, hunyadis sapkák kiosztása.

Hétfőn Fertőrákosra buszoztunk, ahol a kőfejtőt végigjárva egy volt hunyadis diák idegenvezetését hallhattuk. Ebéd után a szokásos meseolvasós csendespihenő következett. Lassan eljött a délután, a táborozók hazamentek, hogy aztán másnap reggel az aulában énekelve várják az aznapi izgalmakat. Az Erdészeti Múzeumba sétáltunk át, ahol a mesék világába kalauzoltak bennünket; készült hamuban sült pogácsa, tarisznya, rövid színjáték, sőt, gonosz erőt távol tartó varázsszer is. Szerdán megint útra keltünk, ezúttal Nemeskér volt az úti cél, ahol a gyerekek az ottani templom és gyülekezet történetét megismerve egy –a segítő diákok által készített – akadályversenyen vettek részt. Másnap megint az Erdészeti Múzeumba mentünk, de most egy egész napos játék vette kezdetét, amit délután egy finom fagyival zártunk le. Eljött a péntek, a tábor utolsó napja, azonban ez sem telt tétlenül. Az evangélikus templomhoz mentünk, hogy a gyűjteményt megszemlélve saját gyülekezetünk történetét is megismerjük. Aznap sokat énekelünk, még a játszótéren is dalra fakadtunk.

Rengeteget tudnék még mesélni erről a hét-ről, hiszen mindannyian fantasztikus élményekkel gazdagodtunk. Nagyon várom a jövő nyarat és vele együtt a jövő évi hittantábor is.

Jakab Jázmin

Június. A tanév utolsó hajrája, programjainak lezárása, s egyben a búcsú pillanatai is. Iskolánk Diákönkormányzata az idei tanévben 9 olyan aktív nyolcadikos tanulóval búcsúzik, akik az elmúlt évek során példaértékű, lelkes és önzetlen közösségi munkát végeztek a Hunyadiért, Diák társaikért.

Köszönöm a segítőkészségüket, köszönöm, hogy ezt a munkát, a tenni-akarást Szüleik is fontosnak tartották, hogy engedték a gyerekeket egy jó csapat részese lenni! Biztatták őket,

hogy az így szerzett tapasztalatok meghatározó élményeket adnak.

Ezeknek a gyerekeknek nem volt gond, hogy korán reggel vagy este kellett pakolni, ha a tanórák közötti szüneteik is feladatokkal volt tele. A közös pizzázások, a nevetések, beszélgetések közösséget formáltak, ahol a szeretet élővé és foghatóvá vált!

Isten áldását kívánom életükre és eredményes szép jövőt kívánok!

Móritz Adrienn

Tervezett programok

Csoportjaink alkalmai

Hétfői bibliaóra minden hétfőn 15 órakor a Fabricius Szeretetotthonban

Szerdai bibliaóra minden szerdán 18 órakor a kisteremben

Női imaóra szeptember 5-én és 19-én, október 3-án és 17-én, csütörtökön 19 órakor a klubszobában

Nőslénykör (férfi beszélgetőkör) a hónap 2. hétfőjén, 20 órakor a klubszobában. Tervezett őszi dátumok: szeptember 9., október 14., november 11.

Énekkar minden szerdán 17 órakor a klubszobában

Barkácskör-Bastelkreis (kétnyelvű) minden pénteken 15 órakor a társalgóban

Filmklub a hónap 3. hétfőjén 18 órakor a kisteremben. Tervezett időpontok: szeptember 16., október 21.

Gyermek-istentiszteleti teaház szeptember 8-án és október 13-án a gyermek-istentisztelet után a kisteremben

Baba-mama-kör október 2-án és 16-án, szerdán 10 órakor az ifiteremben

Fifi szeptember 21-én és október 19-én, szombaton 9.30-tól a nagyteremben

Ifi-Jugendgruppe (közös, kétnyelvű) csütörtökönként és péntekenként felváltva 18 órakor az ifiteremben

Kirchenkaffee a hónap harmadik vasárnapján a német istentisztelet után a kisteremben

Glaubensgesprächskreis - német beszélgetőkör a hónap második és negyedik péntekén 15.30-kor a lelkeszi hivatalban, legközelebb: szeptember 13-án, 27-én október 11-én, 25-én.

Kindergruppe - német gyerekcsoport a hónap második és negyedik szerdáján 16.30-kor a kisteremben, legközelebb: szeptember 11-én, 25-én és október 9-én.

Egyéb

Szeptember 14-én, szombaton 17 órakor könyvbemutató és koncert a Soproni Evangélikus Levéltár 17-18. századi zenei anyagából, Sylvia Leidemann közreadásában. A koncerten közreműködik: Gastón Gerónimo (barokk hegedű, Uruguay), Posváncz Éva (barokk hegedű), Máté Balázs (barokk cselló), Sylvia Leidemann (continuo, Argentína)

Szeptember 25-én, szerdán 17 órakor Felfedezések az orvoslásban címmel Dr. Simkó Emil orvos tart előadást a gyülekezeti házban a Múzeumok őszi fesztiválja keretében.

Október 5-én, szombaton jótékonysági ruhavásár lesz a nagyteremben.

Október 11-én, pénteken délután 17 órakor a Kórus Spontánusz jótékonyági koncertje lesz a nagyteremben a Doborjáni Ferenc iskola javára.

Október 12-én, szombaton 10 és 16 óra között Kétség és bizonyosság címmel országos evangelizációt tartanak Budapesten, a Deák téri evangélikus templomban. Igét hirdetnek Kondor Péter és Gáncs Péter püspökök, tanúságtétellel szolgál Olaj-Rabóczky Anett életvédő és Lackfi János költő.

Október 15-én, kedden 10 órakor A nagy felfedezések és a reformáció címmel rendhagyó történelemóra lesz a gyülekezeti házban a Múzeumok őszi fesztiválja keretében.

Október 19-én, szombaton gyülekezetünk lesz a házigazdája a dunántúli evangélikus férfikörök találkozásának. A program 9.30-tól 16

óráig tart gyülekezeti házunkban. 9.30-kor: nyitóáhitat (Tóth Károly lelkész). 10 órakor: előadás „A hit harca” címmel (Bencze András lelkész). 11 órakor: előadás „Korszakhatárok – a 6. X” (Dr. Schneller István építész, teológus). 12.30-kor: közös ebéd. 13.30-kor: rövid városnézés. 14 órakor: Petanque bemutató és verseny. 14.30-kor: Fórum – beszámolók a férfikörök életéből. 15.30-kor: záróáhitat (Koháry Ferenc lelkész). Az ebéd miatt előzetes jelentkezést kérünk.

Október 28-án, hétfőn 10 órakor Nagy felfedezők nyomában – barkácsoljunk együtt! címmel gyerekek hajókat, kincsesládákat és térképet készíthetnek a gyülekezeti házban a Múzeumok őszi fesztiválja keretében.

Szabadtéri gyerek-istentisztelet a Szalamandra-tónál

2019. szeptember 22., vasárnap

A helyszínre jutás lehetőségei:

• **Kerékpárral:**
9 órai indulás a GYIK parkolójából

• **Gyalogtúrával:** 9 órai indulás a Hajnal térről Kármelita kolostor, Klastrom hegy, Fáber rét, Hét bükkfa útvonalon

Istentisztelet 10 órakor a tónál

- Közös ebéd készítése bográcsban
(Az ebéd költségeire pénzdományokat szeretettel fogadunk!)
- Sütögetéshez mindenki hozzon magával, amit szeretne!
- Beszélgetés, játék
- Napzárás és közös hazaindulás 13 órakor
- *Rossz idő esetén a gyülekezeti ház ad otthont a szokott módon a gyerek-istentiszteletnek, 9 órakor*

Konfirmáció

Szeptemberben konfirmációs csoportokat indítunk a soproni evangélikus gyülekezetben, szeretettel várjuk a 7. osztályt elkezdő vagy nagyobb fiatalokat, evangélikusokat, más felekezetűeket és meg nem keresztelteteket is.

Tájékoztató a magyar csoportokba jelentkező fiataloknak és szüleiknek: szeptember 13-án, pénteken 17 órakor. Az órák tervezett időpontja: péntek, 16.15 és 17 óra (szeptember 20-ától). Az első alkalom a német csoportba jelentkezőknek és szüleiknek: szeptember 12-én, csütörtökön, 16 órakor. Az órák tervezett időpontja: csütörtök, 16 óra. További információ elérhető a lelkészi hivatalban vagy az idei konfirmációt vezető lelkészeknél:

Holger Manke német lelkész
+36-20/770-3644
homanke@gmail.com

Tóth Károly magyar lelkész
+36-20/824-62-87
karoly.toth@lutheran.hu

„Arra hívatatok el, hogy áldást örököljeteK.” (1Pt 3,9b)

ARTIKULÁRIS NAP

Egyháztörténeti emléktúra

2019. szeptember 29. Nemeskér

Nemeskér megközelítése Locsmánd, Répcelak, Répceszemere, Bük, Szakony, Lövvő és Újkér felől gyalog, lovaskocsin vagy kerékpáron

9:30 Megemlékezés
a római katolikus templom előtt

11:30-tól Ebéd a nagysátorban

10:00 Úrvacsorai istentisztelet
az evangélikus templomban,
magyar és német nyelven

13:00 Kulturális programok,
koncertek a templomban
és a nagysátorban

10:00 Mocorgó istentisztelet
a művelődési házban

13:00 Gyermek- és ifjúsági
programok több helyszínen

10:00 Ifi istentisztelet
az ifjúsági klubban

15:30 Úti áldás
az evangélikus templomban

Információk és jelentkezés: <http://nyugat.lutheran.hu/emlektura2019>

Kérjük, hogy a férfiak egy kalapot, az asszonyok pedig egy kendőt hozzanak magukkal.

Istentiszteleti szolgálati beosztás

2019. iskolakezdés – reformáció

szeptember 8. (Szentháromság ü. utáni 12. vasárnap)

- 8.00 magyar: Tóth Károly
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet (tanévnnyitó):
 Pelikán András
 10.00 magyar (személyes áldással): Tóth Károly
 15.00 Balf: Tóth Károly
 16.00 Fertőszentmiklós: Tóth Károly

szeptember 12.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

szeptember 15. (Szentháromság ü. utáni 13. vasárnap)

- 8.00 magyar (úrvacsorás): Dr. Simon Attila
 9.00 német (úrvacsorás): Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet: Tóth Károly
 10.00 magyar (úrvacsorás): Dr. Simon Attila
 15.00 Balf (úrvacsorás): Dr. Simon Attila

szeptember 19.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

szeptember 22. (Szentháromság ü. utáni 14. vasárnap)

- 8.00 magyar: Tóth Károly
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet (Szalamandra-tónál): Pelikán András
 10.00 magyar: Tóth Károly
 15.00 Balf: Tóth Károly
 16.00 Fertőszentmiklós: Tóth Károly

szeptember 26.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

szeptember 29. (Szentháromság ü. utáni 15. vasárnap)

- 8.00 magyar (áldozati gyűjtéssel):
 Pelikán András
 9.00 német (áldozati gyűjtéssel): Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet: Pelikán András
 10.00 magyar (áldozati gyűjtéssel):
 Pelikán András
 15.00 Balf: Pelikán András

október 3.

- 17.00 Wochenpredigt (úrvacsorás): Holger Manke

október 6. (Szentháromság ünnepe utáni 16. vasárnap, aratási hálaadás)

- 8.00 magyar: Tóth Károly
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet: Pelikán András

- 10.00 magyar (a magyar konfirmandusok bemutatkozásával): Tóth Károly
 15.00 Balf: Tóth Károly
 16.00 kórházkápolna: Tóth Károly

október 8.

- 18.00 teremtszünnepi istentisztelet a nagyteremben: Pelikán András

október 10.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

október 13. (Szentháromság ünnepe utáni 17. vasárnap)

- 8.00 magyar: Pelikán András
 9.00 német: Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet: Tóth Károly
 10.00 magyar (személyes áldással):
 Pelikán András
 15.00 Balf: Pelikán András
 16.00 Fertőszentmiklós: Pelikán András

október 17.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

október 20. (Szentháromság ünnepe utáni 18. vasárnap)

- 8.00 magyar (úrvacsorás): Tóth Károly
 9.00 német (úrvacsorás): Gertraud Winter
 9.00 gyermek-istentisztelet: Tóth Károly
 10.00 magyar (úrvacsorás): Tóth Károly
 15.00 Balf (úrvacsorás): Tóth Károly

október 24.

- 17.00 Wochenpredigt: Holger Manke

október 27. (Szentháromság ünnepe utáni 19. vasárnap, Bibliavasárnap)

- 8.00 magyar (áldozati gyűjtéssel):
 Pelikán András
 9.00 német (áldozati gyűjtéssel): Holger Manke
 9.00 gyermek-istentisztelet: Pelikán András
 10.00 magyar (áldozati gyűjtéssel):
 Pelikán András
 15.00 Balf: Pelikán András
 16.00 Fertőszentmiklós: Pelikán András

október 31.

- 17.00 német a nagyteremben: Holger Manke
 18.00 ökumenikus a református templomban:
 Tóth Károly

november 1.

- 17.00 székely kapu: Tóth Károly
 18.00 Balf, temetőkápolna: Tóth Károly

Minden vasárnap a 10 órakor kezdődő istentisztelethez csatlakozóan úrvacsora van.

Minden vasárnap 15 órakor istentisztelet a Fabricius Endre Evangélikus Szeretetotthonban (Sopron, Kisfaludy u. 10.). (A hónap első vasárnapján úrvacsorás istentisztelet.)

Christophoros

A Soproni Evangélikus Egyházközség újságja
 9400 Sopron, Színház utca 27.
 e-mail: sopron@lutheran.hu
 web: <http://sopron.lutheran.hu>
 tel: 99/523-002; fax: 99/523-003
 számlaszám: 11737083-20006895

Nyomtatva 400 példányban.
 Várható következő megjelenés:
 2019. reformáció
 Felelős kiadó: Pelikán András